

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Третото продолжение на Четириесет
и втората седницата на Собранието на
Република Македонија,
одржана на 19 април 2000 година

Седницата се одржа во сала 1 на Собранието на Република Македонија, со почеток во 12,00 часот.

Седницата ја отвори и на неа претседаваше д-р Саво Климовски, претседател на Собранието.

САВО КЛИМОВСКИ:

Продолжуваме со работа по Четириесет и втората седница на Собранието на Република Македонија.

Пратениците Илјаз Сабриу, Јордан Бошков, Латиф Пајковски, ме известува дека од оправдани причини не се во можност да присуствуваат на седницата.

Ве молам, пред да почнеме со работа да притиснеме на едно од копчињата на системот за гласање, за да го утврдиме бројот на присутните пратеници во салата, дали можеме да работиме.

Ве молам вклучете го системот.

(По притискањето на копчињата).

Сега веќе имаме 62 пратеници.

Констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинството пратеници на Собранието и дека Собранието може полноважно да одлучува.

Продолжуваме со претрес по Предлогот за донесување на Закон за начинот на исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните, по кои гарант е Република Македонија.

Збор има господинот пратеник Ѓорѓи Котевски.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани дами и господа.

Овој закон кој е денес на дневен ред, како продолжение од претходната седница, мислам дека е многу суштествен закон и околу него не треба да правиме во ова Собрание било каков маркетинг или натпреварување.

Би сакал да укажам на некои случувања во врска со заробените девизни влогови на граѓаните, бидејќи овде во Собранието често пати се изнесуваа некои состојби, за кои мислам дека и ние самите пратеници, но и јавноста која не следи, да знае за што всушност станува збор.

Ние добро се потсетуваме и како прво Собрание на Република Македонија и ова сега каде сме во позиција, за тоа дека овој закон и ова прашање беше на некој начин во почетна фаза за разрешување. Но, оваа Влада и оваа позиција конечно со овој закон сака да стави целосен крај на девизните влогови на граѓаните. И, тука не треба во никој случај да се посомневаат луѓето без разлика кој ги предводи околу тие здруженија на штедачите, но сакам да истакнам и тоа дека и јас сум еден од тие учесници уште од 1990 година за разрешување на оваа прашање во Република Македонија, а посебно сакам да го истакнам прашањето што треба да се реши заради градот Битола, заради иселеништвото кое го има најмногу во Република Македонија и најголем износ на заробени девизни штедни влогови воопшто во општината Битола.

Ова го истакнувам, заради тоа што оваа траума што им се случи на нашите граѓани, кои во еден миг во Република Македонија имаше тенденција да се враќаат од преку океанските земји и западните земји или да бидат лојални штедачи во банките на Република Македонија и да имаат доверба во системот на Република Македонија, иако како претходен систем беше на некој начин организиран, но со распаѓањето на Југославија и со случувањата што беа на тој план, целиот тој систем се доведе во прашање и на некој начин, а можам и да тврдам дека воопшто тие граѓани кои се иселени надвор, повеќе ниту размислуваат да штедат во Република Македонија, како што тоа беше принцип во поранешните времиња.

Сакам да укажам на тоа дека со овој потег што го прави Министерството за финансии и овој министер, мислам дека е храбар потег, бидејќи со ова ќе се стави крај на таа макотрпна работа што нашите граѓани ја остваруваа во странство и на некој начин ја депонираа да се чува во оваа држава Република Македонија. Со овој чин, со овој закон, ние на некој начин ќе го решиме случајот тие граѓани, повторно да размислуваат за оваа држава Република Македонија, да можат одредена сума на пари повторно да ја вложуваат во Република Македонија.

Се надевам, со сите овие законски прописи и закони што ги донесуваме, ќе направиме стимул да вложуваат во Република Македонија. Но, исто така, и тие заробени девизни штедни влогови да можат по различни основи да ги користат.

Во оваа прилика сакам да укажам колкава беше тежината на овој чин што се носи овој закон, а и претходниот кој беше донесен за обештетување на штедачите. Вие добро се сеќавате дека во поранешна Југославија се случила грозни работи. Се распаѓаше целокупниот систем на државно уредување и сите други потсистеми во поранешната Југославија. Вие добро знаете дека Македонија најмногу од тој распад, пропати, заради тоа што сакам да укажам дека прво Словенија упадна во монетарниот систем на Југославија. и направи огромна штета и голем број на девизи се одлеаја во Република Словенија.

По тој принцип на таков начин, заради тоа што Словенците и Словенија имаше лоби група во Собранието на Југославија и секогаш одеа чекор напред со сите настани во Југославија, тие направија голем профит за својата држава. Добро се сеќавам на Љубљанска банка што стори во општината Битола. Но, тоа не беше доволно. Вие добро се сеќавате дека истото со ист упад го направи и Република Србија и Република Хрватска. Ние го извлековме најлошиот крај од целата оваа состојба во тогашна Југославија.

Ова само го истакнувам, за да сфатиме какви штети претрпе Македонија и какви дубиози оваа држава требаше да пополнува.

Со овој чин што министерот го прави со овој закон и со проширувањето за исплата на овие девизни штедни влогови, мислам дека ние конечно како Република Македонија и како позиција во државата, ќе го затвориме овој случај. Јас сум пријатно изненаден, посебно од овој млад министер во Владата на Република Македонија што направи вакви чекори и не само во ова министерство и во претходното во кое работеше и делуваше, мислам дека направи радикални чекори и вака пред сите Вас сакав искрено да му заблагодарам за ваквата храброст и за годините што ги има за ова ресорно министерство, кое е многу тешко.

Во тој дух, во таа смисла сакам на општо задоволство на граѓаните и на сите штедачи, а лично и јас како штедач и учесник, како иселеник во Австралија, со овој потег мислам дека еден проблем во државата ќе се затвори и со тоа ќе ја вратиме довербата во државата Република Македонија.

Ако вака се поодолжи, не само со ова министерство, ако се продолжи м по другите министерства од каде ги чекаме законските акти да се вкрстат и да можеме

да добиеме одредени резултати, мислам дека сме на прав пат и реформските зафати на оваа Влада и на овие министри, ќе донесат голем плод.

Во тој дух се заблагодарувам, им се заблагодарувам на трпението на Здружението на девизните штедачи, кои најголем број се од Битола и претседателот, исто така, од градот Битола. Благодарам и со ова давам придонес и ќе гласам за донесување на овој закон.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Котевски Горѓи.

Збор има господинот пратеник Фадил Бајрами.

ФАДИЛ БАЈРАМИ:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници и претставници на Владата. Се јавив за да кажам неколку зборови во врска со донесувањето на Законот за начинот на исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните.

Мислам дека треба да се подржи овој закон, иако нема идеални решенија, но сепак, анализирајќи ги укажувањата или пораките од ММФ и Светската Банка, ова е добро решение во вакви моменти, во ова реформско време кое што треба да го поминеме.

Затоа, во Комисијата за финансии, монетарна политика и банкарство, заедно со претставниците од штедачите, иако на почетокот имавме така наречени четири спорни точки, заедно со министерот за финансии најдовме сили да ги надминеме и мислам дека е тоа добра работа.

Затоа, Пратеничката група на ДПА ќе го поддржи овој закон и ќе гласа "за". Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Фадил Бајрами.

За збор се јави госпоѓата пратеничка Марковска Ѓулистана.

ЃУЛИСТАНА МАРКОВСКА:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници. дозволете ми да го искажам своето огромно задоволство што еден вака значаен проект, односно вака значаен закон со голема финансиска поддршка и поддршка воопшто, се надевам и од страна на сите пратеници во Собранието денеска, ќе биде донесен.

Прво, задоволството е огромно, од причина што двата законски проекти кои што кружеа низ Собранието, успеаја да се

спојат во еден.

Второ, а можеби уште поголемо, не по градација второ се разбира, е тоа што конечно се најде заеднички јазик со Здружението на девизните штедачи и од причина што конечно се најде решение во врска со каматата, висината на каматната стапка на обврзниците, која што од 1% годишно ќе се зголеми на 2%.

Она за кое што најмногу се јавив за збор, е да ја искажам својата крајна благодарност кон дозата на толеранција и би рекла, пред се, високиот праг на осетливост кој што овие граѓани, тоа се девизните штедачи го имаа во рок од 10 години, колку што трае, практично и обврската што Република Македонија ја презема како гарант по однос на девизните штедни влогови, кои што порано беа по основ на сите банки, кои што се наоѓаа на територија на Република Македонија, а за кои што гарант беше поранешната Социјалистичка Федеративна Република Југославија.

Сметам дека благодарноста треба да произлезе од сите нас како пратеници, од причина што оваа категорија на луѓе, можам да кажам најдостоинствено во текот низ сите премрежија низ кои поминуваше Македонија, почнувајќи од осамостојувањето па до денес, го искажуваше својот револт континуирано, меѓутоа не и на било кој начин, од причина што имаше разбирање за сите финансиски токови во државата и за сите задолженија кои што по основ на други обврски, ги имаше државата Република Македонија.

Пред се, се работи за категорија на граѓани кои што своите штедни влогови ги дадоа по нормални камати, би рекла по еден нормален начин на штедење, за разлика од друга категорија на граѓани, која што без оглед на тоа што се работи за финансиски здруженија, односно за банки, за кои што повторно е гарант Република Македонија, меѓутоа, кои што за други каматни стопи ги дадоа и кои што во еден временски период, особено последните години беше многу по бучна во барањето за исплата на каматите и воопшто за основните штедни влогови, кои што беа во овие камати.

Бидејќи, се разбира дека постои граница, односно постои разлика помеѓу оваа категорија на граѓани, јас ќе го искажам своето задоволство што ова Собрание прво го решава проблемот на старите девизни штедни влогови, а веројатно, во една друга процедура, сосема

поразлична од оваа, можеби ќе најде и начин како да го реши тоа со останатите штедни влогови. Меѓутоа, сигурно, не на овој начин.

Уште еднаш ја користам можноста да им заблагодарам на огромната доза на толеранција и разбирање, кои што ги имаа во целиот овој 10-годишен период. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

И благодарам на госпоѓата пратеничка Марковска Ѓулистана.

Збор има господинот пратеник Косев Слободан.

СЛОБОДАН КОСЕВ:

Почитуван потпретседателе, почитувани колеги пратеници, почитуван министер.

После тридневните макотрпни и содржајни расправи по комисиите, Предлогот на Законот за начинот на исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните, по кои гарант е Република Македонија, сметав дека на собраниската расправа ќе помине со јавување на по еден претставник од партиите, партиципиенти во овој дом, со дискусија како ќе се произнесат по Предлогот на законот. Но, некои дискусанти непотребно се наврќаа на моментите од дискусиите водени во комисиите што губат штедачите, а што добиваат и слично.

Сметам дека не е фер, прво, спрема штедачите, а второ, спрема нас, кои заедно учествувавме во комисиите расправи. Затоа што, усогласувањето на Предлогот на законот го постигнавме сите заедно со претставниците од Одборот на штедачите, за да може дефинитивното усогласувањето околу каматата, исплатата, отплатите и роковите, го дефинираа министерот за финансии со претставници на Одборот на штедачите. Резултат на усогласувањето се амандманите поднесени од Владата. Ако пак на неког му пречи тоа што Законот го носиме во наше време во наводници, а не порано, тоа е друго прашање.

Јас ќе гласам за законот, зашто со неговото донесување ќе се симне уште една неправда од минатото нанесена на наши граѓани, ќе порасне довербата во банките и банкарскиот систем, а исто така рејтингот на нашата држава во меѓународните финансиски институции, Европската Унија и земјите со кои соработуваме и пошироко, многу ќе порасне. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Косев Слободан.

За збор се јави господинот пратеник Карангелески Радомир.

РАДОМИР КАРАНГЕЛЕСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитувани претставници на Владата.

Мене ми е особено задоволство да го имаме овој закон на дневен ред и ќе го донесеме како пратеничката група на Демократска алтернатива го поддржуваме, не заради, не само заради причината што беше во една од програмските определби и при парламентарните избори, туку бидејќи првенствено се грижи за обештетување на сите граѓани кои имаат доверба, депонираа и вложуваа во банките, сметајќи дека државата е гарант на нивните влогови и на тој начин и помагаа на државата по однос на користење на тие пласмани.

Знаеме, во претходниот период колкави беа вложувањата во еден обем, што секако беше додатен занает за развој на економијата и за користење на тие средства. Со овој чин се исправува една голема неправда која што е нанесена. Јас поддржувам и се сложувам со сите дискусии во контекст на тоа дека многу трпение имаа штедачите и граѓаните на Република Македонија, меѓутоа објективната состојба во однос на финансиската ситуација во Република Македонија беше таква, што еве конечно дојдовме до едно решение за обештетување на тие штедачи, односно граѓани кои депонираа свои средства во нашите банки.

Исто така, би спомнал дека со овој закон, претпоставувам, а и логично е дека ќе дојде до еден замаец, во смисла на ослободувањето на граѓаните да вложуваат и понатаму средства и да не ги чуваат што, во жаргон знаеме да кажеме "под перници дома", бидејќи со овој чин во еден Запад, каде што се знае отприлика колкав износ државата треба да го поднесе и во кој временски рок, што не е мала работа, сепак се дава, односно државата дава гаранција на сите граѓани и со тоа мислам дека ќе се релаксираат тие релации на линија штедачи, банки, со еден збор ќе имаме повторно еден позитивен замаец, во однос на вложувањето и сигурноста и вербата на граѓаните во нашите банки односно и во националната банка, а преку тоа и во државата.

Уште еднаш повторувам, ние ќе го поддржиме овој закон и како програмска определба и како еден позитивен ист

чекор во смисла на обештетување на граѓаните, не само обештетување, туку и исправање на една неправда. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Карангелески Радомир.

Збор има господинот пратеник Андов Стојан.

СТОЈАН АНДОВ:

Господине потпретседателе, почитувани колеги, јас потсетувам на она што го спомна господинот Косев, ние всушност сега се соочуваме со еден од многу тешките проблеми од многу далекусежно значење, решавање, односно создавање на правна основа за решавање и тоа прифатлива правна основа на поранешното старо штедење, овде во Собранието на оваа седница дојдовме со веќе постигнат политички договор.

Вредноста на овој начин на решавање е огромна, бидејќи зад ова решавање стојат сите политички сили застапени во Парламентот. Затоа, мислев дека овде нема да се зборува, нема да се користат одново ова да биде прилика да се користат од маркетиншки аспект да се покаже колку ние сме одани на штедачите и т.н. Тоа го надминавме во комисиите, па заради тоа и господинот Стојановски си го повлече својот Предлог закон, за да не навлегуваме одново во сите тие маркетиншки води.

Затоа, мислам дека најдобро ќе си ја извршиме својата функција, ако минеме на текстот на законот и ако се обидеме што побрзо тој закон да го донесеме. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Стојан Андов.

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниов заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Законот за начинот на исплатување на депонираните девизни влогови, по кои гарант е Република Македонија.

Ве молам да гласаме.

Вкупно гласале 65 пратеници, за 63, воздржан 1 и против 1 пратеник.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува Предлогот на оваа седница да се претресе и

Предлогот на закон?

Ве молам да гласаме.

Вкупно гласале 63 пратеници, за 61 пратеник, воздржан 1 и против 1.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Владата на Република Македонија поднесе амандмани на член 12 став 1 и член 13 и тие се составен дел на текстот на Предлогот на законот.

ЗПК поднесе амандмани на насловот на Предлогот на законот, на член 5 став 2, на член 7 став 1, член 16 став 1 и 2 и на член 25.

Пратеникот Љатиф Пајковски поднесе амандман на член 17 став 1 за додавање нова алинеја 5 по алинејата 4, по кој Владата не се произнесе.

Отворам претрес по амандманот на насловот на Предлогот на законот поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи и повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата го прифаќа овој амандман.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Отворам претрес по амандманот на член 5 став 2, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи и повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата го прифаќа овој амандман.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

И овој амандман се прифаќа.

Отворам претрес по амандманот на член 7 став 1, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи и повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата го прифаќа овој амандман.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

И овој амандман се прифаќа.

Отворам претрес по амандманот на член 16 став 1 и 2, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи и повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата го прифаќа овој амандман.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

И овој амандман се прифаќа.

Отворам претрес по амандманот на член 17 став 1 за додавање нова алинеја 5 по алинејата 4, поднесен од пратеникот Љатив Пајковски.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата не го прифаќа овој амандман, од причина што купувањето на државни станови е ставено во Законот, како можност со обврзниците што ќе бидат издадени.

Меѓутоа, не може да се стави да се купуваат на приватна основа, бидејќи никој приватен не е должен на оваа група на граѓани, од тие причини амандманот не се прифаќа.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот по амандман.

Амандманот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Вкупно гласале 65 пратеници, за гласале 21, воздржани 6 и против 38 пратеници.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот на член 17 став 1, за додавање нова алинеја 5 по алинејата 4, поднесен од пратеникот Љатив Пајковски.

Отворам претрес по амандманот по член 25, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласи и повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

Има збор министерот за финансии г. Никола Груевски.

НИКОЛА ГРУЕВСКИ:

Владата го прифаќа овој амандман.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

И овој амандман се прифаќа.

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот.

Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

Вкупно гласале 65 пратеници, за гласале 63 пратеници, воздржани 2 пратеници, а против нема.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за начинот и постапката на исплатување на депонираните девизни влогови на граѓаните по кои гарант е Република Македонија.

Точката 4 ќе ја одложиме, поради тоа што немаме претставник на Владата.

На ред е точката 5.

Процедурално побара збор г. пратеник Мерсел Билали.

МЕРСЕЛ БИЛАЛИ:

Господине потпретседателе, дами и господа пратеници, процедурално, на кратко молам, бидејќи веројатно ќе стасаме до најважната точка, барем според мене најважната точка, Информацијата од МРТ за состојбите во МРТ, јас не гледам и минатиот пат тука немавме претставник од МРТ.

Молам да се повика од службите и тој да биде присутен, бидејќи има законска обврска да поднесе извештај пред Собранието на Република Македонија и тоа лично генералниот директор на МРТ. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Сите претставници на Владата се поканети.

Веројатно, во меѓувреме ќе дојдат и ќе присуствуваат на седницата.

Ја уважувам вашата забелешка и верувам дека во меѓувреме ќе стасаат и ќе учествуваат на седницата.

Минуваме на точката 5 - Предлог за донесување на Закон за акцизи, со

Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот со извештаите на работните тела на Собранието и Мислењето на Владата Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Молам кој бара збор?

За збор се јави г. пратеник Бузлевски Димитар.

БУЗЛЕВСКИ ДИМИТАР:

Почитуван потпретседателе, почитувани колеги, господа претставници на Владата, се јавувам на самиот почеток од расправата на овој закон, со оглед на тоа што јас сум еден од поднесувачите на овој Предлог на закон, во двете фази.

Значи Предлог за донесување, со Предлог на закон. Во таа можност, деловнички, мислам дека е првенствена обврска да кажам неколку напомени за мотивите што беа присутни за да се предложи еден ваков закон, со, исто така задржување на деловничкото право, а во текот на расправата да се вклучиме во расправата по наша оценка, кога тоа ќе треба, од име на предлагачот на законот.

Предлогот за донесување на Законот за акцизи, со Предлог на закон произнесе од содржината на макроекономската политика кој ја има утврдено Владата, а со која што пратеничкиот состав е информиран согласно постапката за начинот на информирањето на пратениците, кога се однесува тоа на макроекономската политика.

Имавме можност во макроекономската политика да ги пронајдеме одредбите што се присутни во круговите на Владата и кај самата Влада за задржување на една макроекономска стабилност на подолг рок. Во тие рамки ги акцептираме и параметрите што се однесуваат на одделни економски категории и што се така димензионирани, да тоа што е вградено во макроекономската политика навистина обезбедува една макроекономска стабилност на подолг рок.

Тука, првенствено мислам на порастот на бруто домашниот производ за тековната година, во проценти што се дадени во пресметките што ја прават макроекономската програма и тоа за номиналниот и за реалниот пораст на бруто домашниот производ. Намерно ги напомав двете категории на пораст, со оглед на тоа што едната категорија е фактички пораст, а втората категорија е реален пораст што е исчистен од

процентот на инфлација, како процент што може да го обезвредни таквиот пораст на бруто домашниот производ. Познато е во кои рамки се предвидува да се движат тие категории и со кои инфлациони токови да се соочуваме во тековна година.

За да тоа биде така, а со оглед на тоа што јас и во една друга прилика, тука, во Парламентот кажав дека макроекономската стабилност во Република Македонија е јавно добро, дека ниската стапка на инфлација е исто така јавно добро, кое што како јавно добро е од корист на сите граѓани во Република Македонија и од кое што јавно добро имаат сите корист, во тие насоки појдовната точка од која што тргнавме при изработка на овој закон беше тоа дека, со законот да придонесеме во Република Македонија да се реализираат параметрите што се предвидени во макроекономската политика. Со законот да овозможиме да се задржи таквиот пораст на тие предвидени параметри, што ќе биде од корист на сите граѓани во Република Македонија.

И тоа, уште повеќе во време кога се отпочна со примена на Законот за додадена вредност, кој што Закон е во примена од 1 април во Република Македонија и со кој што Закон Република Македонија влегува во даночните реформи, покажува дека во сферата на економијата, потесно во сферата на даночниот систем се отпочнува, се продолжува со даночни реформи што се на линија на нивна компатибилност со даночните системи од развиените земји. И, дотолку е тоа значајно што во Македонија се отпочна со примената на Законот за данокот за додадена вредност, што со тоа Македонија покажува дека во даночната сфера има намера да ги продолжи започнатите реформи од 1994 година наваму.

При анализата на таквите активности се задржавме на тоа што е присутно во Република Македонија и направивме дополнителни анализи на повеќе економии на земји што се во транзиција, а во кои што се отпочнало од порано или сега се отпочнува со реформа на даночниот систем, со воведување на данок од додадена вредност.

Анализите покажаа, а тоа треба да биде и искуство кај нас, дека во сите земји од така наречениот транзиционен блок, во кој што се воведува Законот за додадена вредност, во исто време се изземаат стоките што подлежат на акцизи

од дополнително оптоварување со висината на данокот за додадена вредност. Да не набројувам дека таквиот приод беше присутен во Словенија, во Полска, во Чешка, во Латвија, во Литванија, во Бугарија, во Романија, скоро во сите земји. Поточно, во сите земји.

Дури, имавме можност во претходниот месец да го проанализираме воведувањето на Законот за додадена вредност во Австралија, бидејќи таа во март како земја, во примена го воведо тој закон. Дури во Австралија со самата примена на Законот за додадена вредност се изземаа акцизиските стоки и на нив не се изврши дополнително оптоварување со висината на стапката за додадена вредност над акцизиската стапка.

Тоа ни беше целта и ги молам пратениците да ја сфатат оваа наша заложба, во функција на вкупните заложби во Република Македонија за одржување на еден реформски курс што треба да биде интензивиран во наредниот период и по кој што Република Македонија треба да биде позитивно оценет.

Токму заради тоа, предложивме текст на закон, по содржина што ја имате добиено, текст по кој што расправаа работните тела во Парламентот на Република Македонија, и текст што доби поддршка од матичното работно тело, а тоа е Комисијата за финансирање и буџет.

Законот во својата содржина има три дела:

Едниот дел, обработка на материјата што се однесува на акцизен обврзник и тоа е доста прецизно и правно модерно решено, со настојба да се понудат одредени одредби во Законот, што навистина ќе ги стеснат сите процепи што досега се користеа во делот на сивата економија, т.е. содржината на овој дел од законот е директно против сивата економија, што се уште е присутна во Република Македонија.

Истото тоа се однесува на вториот дел од законот, тоа е делот што ја обработува акцизната основица и начинот на наплата на акцизите, прво на пресметка, па после и наплата на акцизите.

Третиот дел, што е најсуштествен во законот и директно со својата содржина е упатен на почетниот дел од мојот вовед по законот, е делот на висината на акцизите.

ДИМИТАР БУЗЛЕВСКИ: (Продолжение)

Што всушност нудиме со Законот? За да обезбедиме една макроекономска стабилност на подолг рок, или онаква каква

што е предвидена во макроекономската политика, ние се определивме стоките кои што подлежат на акцизи и кои што се во прометот така наречени ризични стоки, висината на акцизната стапка да ја намалиме, за висината на стапката на додадена вредност. Со тоа значи одиме на едно балансирање на оптоварувањето на таквите стоки, но во исто време го респектираме оданочувањето на нив со данок за додадена вредност, заради општата потреба со оглед на тоа што данокот за додадена вредност популарно е наречен даночен полицаец, за да тие стоки и понатаму подлежат на обврска за пресметување и уплаќање на додадена вредност на нив, а за ефикасно да се води евиденција во Република Македонија и тој краен чин на нивно оданочување да биде во основа и опфаќање на се она што е во прометот во Република Македонија, во овој дел за негово евидентирање и елиминирање на можноста за одбегнување на плаќање акцизи и данок на додадена вредност.

Тоа е накратко содржината. И од таа содржина произлегува дека логично е во Република Македонија во време кога се воведува Закон на додадена вредност и по тој основ да не се направи дополнителен удар врз ценовните облици и по тој основ да се задржи една претходно постигната цена на овие стоки, кои што се предмет на законот, тука првенствено на нафтените деривати и тие по овој основ да поевтинат во просек за 3,5 денари. Со тоа доаѓам до делот на директно позитивно влијание на примената на овој закон во македонското законодавство.

Бидејќи законот се однесува на широк слој на популација, Законот е во интерес на граѓаните на Република Македонија и во основа законот придонесува да се задржи едно ниво на животен стандард, кое што би било поповолно со примената на овој закон, во однос на евентуално ако не се донесе овој закон. Тоа уште повеќе со фактот дека Законот за ДДВ е закон кој што се однесува на сферата на потрошувачка и е закон кој што опфаќа еден широк слој на население и тоа население кое што со својот стандард е на пониско ниво. Но, освен ваквото директно влијание, донесувањето на овој закон во Република Македонија има индиректно но многу важно влијание. Тоа е во следното.

Го поевтинува трошокот во репродукцијата. Со самиот факт дека се поевтинува импутот во производната сфера се овозможува македонското стопанство да има поевтин импут, а со тоа вкупните трошоци како калкулативен елемент на производната цена на македонскиот производ да бидат помали и по тој основ македонскиот производ да има цена која што ќе биде

прифатлива на македонскиот и на светскиот пазар. Тоа е многу важно влијание на примената на овој закон во наредниот период.

Овој закон исто така, овозможува да се подобри внатрешната ликвидност во македонската економија. Сега некој може да праша, што има врска оваа содржина на законот, со генерално изнесениот став дека се подобрува внатрешната ликвидност. Има и те како голема врска, затоа што за да се примени законот, се релаксираат односите во ликвидноста во македонската економија.

Бидејќи во Република Македонија ако се сака да се задржи макроекономска стабилност на подолг рок, или по конкретно кажано ако се сака да се задржи макроекономска стабилност во наредните месеци во Република Македонија, мора да се инструментализираат неколку важни сфери. Пред се тука мислам на монетарната политика, на фискалната политика и на политиката во сферата на доходот.

Во делот на монетарната политика примената на овој закон не ќе бара од надлежните институции да повлече свежи пари од оптек и нив да ги стерилизира, затоа што таа мора тоа да го направи за на таков начин со индиректна мерка да задржи ниво на инфлација, која што е предвидена во макроекономската политика. За да тоа не го направи, ние предлагаме да се донесе овој закон, а монетарната политика да биде во рамки на проектираната монетарна политика, која што ја утврди овој Парламент на самиот почеток од оваа година. И тука да нема по тој основ нарушување на внатрешната ликвидност на македонската економија.

Во сферата на доходот, тука пред се мислам на платите и на тоа овој Парламент се определи. Продолжена е важноста на Законот за задржување на ниво на платите до крајот на оваа година и тоа значи дека со иста висина на плати треба да купуваме поскапи производи што на директен начин влијае врз стандардот на населението.

А за да не биде така, предлагаме по овој основ да се намалат одредени цени кои што ќе овозможат да се задржи нивото на животниот стандард пред воведување на Законот за ДДВ. Може многу да се говори околу оваа тема, околу макроекономските елементи, кои што ако не се донесе законот, може да се нарушат во Република Македонија, но за овој прв настап и за оваа прилика толку.

Законот беше во редовна процедура, како што споменав по законот се изјаснија работните тела во Собранието на Република Македонија и при изјаснувањето го имавме

предвид и мислењето на Владата, кое што го пратеше во процедура расправањето по Законот. Владата во три точки го даде своето мислење.

Првата точка е прифатена и соодветно од матичната комисија е интервенирано со извештајот со амандман, кој што го подобрува текстот и кој што е од техничка природа и со тоа се придонесе да се доизработи законот, или тој да биде ефикасно применлив во Република Македонија.

Во втората точка од мислењето на Владата, имаме различен став со Владата, во поглед на обврската за повраќај на акцизи, кога произведена стока во Република Македонија се извезува, а за која што е платена акциза. Враќањето на уплатените акцизи со постојното законодавство, со кое што се регулира оваа област сега се врши во рок од три месеци.

Ние предлагаме тоа да се скрати на разумен рок, на еднаш месечно да се повраќаат средствата, бидејќи цените дека со тоа во нарушени односи во сферата на ликвидноста придонесуваме она што производните субјекти го уплатиле со произведување на производ кој што подлежи на акциза, тој износ да се врати во рок од месец дена, а не во рок од три месеци како што беше досега. И тоа е една оперативна мерка која што мислам дека е во интерес на сите во Република Македонија, првенствено во интерес на производителите и дополнително во интерес на извозно ориентираните производители во Република Македонија. Со еден многу ситен, но по својата суштина значаен елемент, не се согласуваме и во тој дел остануваме на решението кое што е предложено од страна на предлагачите на законот.

И во третата точка, која што соодветно го изразува ставот на Владата по овој закон, е заради притисокот и тоа силниот притисок од ММФ Владата не го поддржува законот, бидејќи се кажува дека тие приходи кои што би можеле да се изгубат со намалување на стапката на акцизи биле планирани во вкупниот Буџет во Република Македонија. Јас тој исказ го спорам и мислам дека во натамошната расправа ќе ги дадеме и билансите, кои што мора да пратат еден ваков сериозен проект и кои што се однесуваат на приходната страна на Буџетот и во оваа прилика искажувам сомнеж дека приходите кои што се предвидуваат да се остварат по основ на акцизи, се приходи со вкalkулирана употреба на Законот за ДДВ. Тоа го спорам, едноставно заради она што можев да го видам во структурата на

приходниот дел од Буџетот, а и заради енергетскиот биланс кој што е донесен, утврден од страна на Владата за 2000 година, во кој што се планирани износи на количини на енергенти кои што во основа подлежат на акцизи, тоа се нафтените деривати.

Значи се сомневам дека во делот на приходната страна кој што се однесува на позиција приходи од данок на промет и приходи од данок на додадена вредност се вкalkулирани и приходите од Законот за ДДВ на акцизиските стоки. И оттаму оваа причина која што е како причина посочена од Владата, јас не ја прифаќам и затоа мислам дека би било добро за сите во Република Македонија, независно кој на која политичка опција припаѓа, заради целите кои што се содржани во содржината на Законот овој закон да се поддржи.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Дали некој друг бара збор?

ИЛИЈА ИЛОСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитувани колеги пратеници, претставници од Владата не гледам, па не ги поздравувам во оваа прилика. После ова исцрпно образложување на еден од предлагачите на овој Предлог закон, јас сакам да се надоврзам во контекст на поддршка на истиот, бидејќи сум и еден од потписниците на тој закон со едно негодување на почетокот на мојата дискусија дека навистина по бројот на присутни пратеници во салата и по немање на претставник од Владата, навистина веројатно се нема слух за еден круцијален економски акт, што ние го предлагаме што би бил од општ интерес за сите граѓани на Република Македонија.

Основната идеја кога се концепираше Предлог законот да се понуди пред Парламентот, беше тоа што претходно се поднесе од страна на Владата ист ваков закон за акцизи, меѓутоа се виде дека во одредбите на тој предложен текст на законот кој го усвои овој Парламент пред воведување на ДДВ, се виде дека се работи за чисто технички припреми и аплицирање на Законот за ДДВ во однос на акцизните стоки. Меѓутоа, во никој случај тој закон не ги реши оние основни прашања што ги решава сега овој текст на Законот и затоа ние се одлучивме да му предложиме на Собранието на оваа седница да го претресе и да го разгледа Законот и во крајна линија се надевам дека и ќе го усвои ваков ваков што е предложен со некои ситни амандмански измени. Основна причина да се понуди еден ваков текст беше потсвесниот страв што во првите 15 дена се потврди и во пракса тоа беше ценовниот удар што се очекуваше после воведувањето на

Законот за ДДВ, имајќи во предвид во тој период кога е пишуван законот нагорниот тренд на движење на цената на суровата нафта на светскиот пазар од една страна и променетата методологија за пресметка на малопродажната цена на дериватите во Република Македонија. Имавме среќа непланирано во меѓувреме да се случи пад на цената на суровата нафта на светска берза. Тоа на некој начин ги релаксира севкупните состојби во сферата на тие ценовни удари што се очекуваа.

Меѓутоа од вчерашните извештаи за јавноста, во сите печатени медиуми што беа пренесени од Заводот за статистика, сепак забележана е стапка, пораст на цените од цели 5,5% за не цели 15 дена од воведување на ДДВ. Значи тоа беше основната причина.

Втората причина што се одлучивме на предлагање на еден ваков закон, бидејќи онака како што се практикува Законот за ДДВ навистина е типичен и скоро е без исклучок и еден мал куриозитет во сите земји во кој се вовеле овој закон и на акцизните стоки да се наплаќа ДДВ.

ИЛИЈА ИЛОСКИ: (Продолжение)

Тоа значи дека во сите земји, почнувајќи од високо развиените земји, со воведувањето на данокот за додадена вредност, акцизните стоки од тие тарифни броеви се укинувале и подлегле само на данок за додадена вредност, без разлика, јас не говорам за висината на ставката на самиот данок за додадена вредност.

Кај нас се направи една отстапка во тој поглед и во секој случај, законот за додадена вредност ни отскокнува од сите оние земји, кои го вовеле, бидејќи и на акцизните стоки се воведува општата стапка од 19%.

Мислам дека пратениците и од коалицијата, значи мнозинскиот дел од Парламентот, поготово ние од опозицијата, ќе го подржиме овој текст на законот, бидејќи претполага, релаксирање на целокупната ситуација во цените на пазарот, а од друга страна, тоа на некој начин, по автоматизам значи заштита на и онака, руинираниот стандард на населението.

Во тој контекст, би сакал да потсетам на некои битни параметри, што беа како статистички показатели објавени во Заводот за статистика, за 1999 година, каде што имавме стапка на невработеност од 36%, а по првобитните движења, во почетокот на 2000 година, оваа стапка веројатно, се движи до фантастичната бројка од 40%, што значи дека би имало преку 300 илјади невработени, кои на некој начин, со своите социјални примања, ни од далеку не можат да ги покријат оние трошоци, што значат раб на

нивната егзистенција.

Овој тренд, на зголемување на бројот на невработени во Република Македонија и осиромашувањето на населението, е загрижувачки и од таа страна, законодавецот кога не се одлучил, да ги смали акцизните стапки линеарно за висината на данокот на додадена вредност, навистина ги доведува во многу непријатна ситуација и голем број на луѓе би останале, само да се прехрануваат и да бидат на работ на стандардот.

Исто така, имаме нагорен тренд, односно раст, во почетокот на првите 3-4 месеци, кои тренд беше забележан 1999 година како нагорен во фиктивно вработените, кои одат на работа, а не примаат плата и тој процент со крајот на 1999 година, беше 20% поголем, од 1998 година, а сега, веројатно, со првите 4 месеци од 2000 година, оваа бројка е преку 26%.

Домаќинства, кои примаат социјална помош и кои се на работ на егзистенцијата се регистрирани, повеќе од 72 илјади.

Исто така, во првите 4 месеци од 2000 година, таа бројка, се повеќе се зголемува.

Статистичарите, исто така, пресметале дека под прагот, на основните потреби за живот, се скоро 70% од домаќинствата во Република Македонија или таа бројка изразена во проценти е за 10% повеќе од 1998 година. Значи, сметајќи ја цела 1999 година и првите 4 месеци од 2000 година.

Сите овие показатели ни зборуваат дека во никој случај Владата не смееше да си го дозволи тоа, само во функција на ингеренции, да си го зачува интегритетот на Буџетот, овие стапки да не ги намали линеарно, за висината на ставката на данокот за додадена вредност, бидејќи сите овие бројки и трендови, негативно што се одвиваат во почетокот на 2000 година, доведуваат до се помал и помал редистрибутивен колач и во една таква ситуација, со намалување на тој редистрибутивен колач, нормално, се доаѓа до едни несакани состојби во државата, кои продуцираат се поголем број невработени, се поголем број вработени кои не примаат плата, се повеќе гладни, се повеќе питачи по улиците, криминалци, проституција и така натаму.

За да се санираат овие состојби, барем во дел, знаејќи го реформскиот курс на Законот за додадена вредност, никој нас не опонираше при неговото воведување, мислиме дека треба да се направи еден чекор напред и да се подобрат состојбите во оваа сфера, за која предмалку зборував, Владата да пристапи кон донесување на мерки и

активности, од кои мерки и активности, една од тие мерки и активности, е токму овој закон, кој денеска, група пратеници го предлагаат пред нашиот Парламент.

Бидејќи мислам дека и реформскиот курс, со едни вакви несакани последици, кои се фактички, директни последици и се оценува дека ќе имплицираат се повеќе вакви состојби, кои што ги набројував пред малку, мислам дека социјалните тензии во државата би се подигнале до тој степен, во одреден момент, што по мое лично убедување, политичките партии нема да бидат способни да го канализираат тој социјален бунт и може да ни се случи катастрофа во државата, социјалниот бунт да ги сруши сите реформски зафати и од претходната, и од сегашната власт.

Не се согласувам со некои коментари, кои беа дадени за бројките за растот на цените на мало, за 5,5% за не цели 15 дена, дека сепак тоа било очекувано и дека биле во рамките на очекувањата. Меѓутоа, ако за 15 дена имаме зголемување на цените за 5 ипол посто, како директна причина од Законот за додадена вредност, а од друга страна не се превземаат некои контра мерки, за ублажување на таа состојба, тој тренд натаму ако продолжи, ние 2000 година би ја завршиле со повеќе од петнаесетина посто, значи со онаа двоцифрена инфлација, што се претпоставуваше, ако не дојде до смалување на одредени стапки на акцизните стоки, а додавање на нив на стапката од 19%, што е одредена во Законот за додадена вредност.

Ако тука се земаат предвид движењето на цените на електричната енергија и на нафтата и нафтените деривати, малопродажните цени да се споредат со април 1999 и април 2000 година, кај првата категорија т.е., кај електричната енергија, како импут што влегува во финалната цена на чинење, скоро на 99%, од производите што се нудат на пазарот, а исто така и со оваа втора категорија на раст на нафтените деривати, кај електричната енергија имаме пораст 62%. Ние не можеме да се убедуваме со населението, или со стопанските субјекти, кој ја користат електричната енергија во нивниот процес на производство, дека тоа била зимска претворена во летна тарифа. Факт е дека на годишно ниво од април 1999, до април 2000 година, цената на електричната енергија е покажана за цели 62%.

Исто така имаме скоро за 90% покачување во делот на преработка на нафтените деривати и скоро цели 70% покачување на дериватите во мало продажните цени.

Овие два импута, кои на некој начин драстично го оптоваруваат самото население, од една страна, а од друга страна, до крај ги оптоваруваат финалните цени, на сите стопански субјекти, бидејќи како импути, се скоро секаде присутни, мислам дека се во доста голема мерка изразени, и нудиме еден законски проект, барем во едниот дел, т.е. кај цената на дериватите, за едно благо смалување, што би ја релаксирало целокупната состојба и кај населението и кај стопанството.

На Комисијата за финансирање и буџет беше присутен и министерот за финансии и потсекретарите, кои ги правеле математиките за укинување на оваа стапка, јас овде сакам да искоментирам дел од тие разговори што се водеа во нивно присуство и да кажам јавно дека не можам да прифатам некои укажувања од нивна страна, дека ако се пристапи кон ова, а тоа е единственото образложение, што самата Влада го понуди, не прифаќајќи го овој текст на законот, дека со носење на овој закон, автоматски Буџетот на Република Македонија би се скратил за цели 2 ипол милијарди денари, до крајот на фискалната 2000 година.

Мислам дека тука не треба да има никакво скратување, не треба некој да се заплашува тука, дека државата ќе остане бес пари, дека не може да ги финансира своите витални функции, бидејќи ние сме сведоци, како пратеници овде, дека кога отпочнаа интензивно преговорите со ММФ, околу воведувањето на данокот за додадена вредност, во Министерството за финансии, ако бидеме искрени, пред сите ќе кажеме дека околу воведување на данокот за додадена вредност, во Министерството за финансии ќе бидеме искрени и пред сите ќе кажеме дека се припремаше ваков или сличен текст на законот, за линеарно намалување на акцизните стапки кај тарифните броила на акцизните стоки, во висина од 19%, колку што изнесуваше додавањето на стапката, со воведување на данокот за додадена вредност.

Значи, се разговараше и со ММФ за тоа, мислам дека се доби и согласност за тоа и сметам дека и математиките што се направија, не го инкорпорираа овој процент од 19% зголемување кај акцизните стапки, со стапката на данокот за додадена вредност, дека тие ќе бидат оние, кои ќе го наполнат Буџетот во проектираниот износ за 2000 година.

Второ, околу загрозување на интегритетот на Буџетот, не треба да не плаши, бидејќи со зголемување на цените на акцизните стоки, автоматски тоа е фактички,

по систем на врзани садови во економијата, се зголемува мотивот за шверцување и од друга страна, би руинирал буџетот, од она што значи појава на сива економија на пазарот во Република Македонија.

Трето, докажано е дека со пониски стапки, се прави поголем обрт, се собираат по масовно приходи, што значи се дисперзираат субјектите од кои се собираат даночни приходи.

Затоа, мислам дека нема ниту една причина, ниту еден аргумент, да застанеме против овој закон и денес во Парламентот да го усвоиме.

Од друга страна, тука би се покажало и заедништвото на Парламентот, кога се работи за проекти од заеднички интерес на сите граѓани во Република Македонија и мислам дека веројатно, ова е еден од ретките проекти, со кој ќе ги надминеме меѓу партиските несогласувања, што ги имаме во оној политички дел, ќе ги оставиме на страна и ќе пристапиме на изгласување на овој закон.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на г-динот пратеник Илија Илоски.

За збор се јави г-динот пратеник Петар Гошев.

ПЕТАР ГОШЕВ:

Почитувани колеги, јас сакам да го подржам овој предложен закон.

Инаку, ретко учествувам во потпишување амандмани и Предлог закони, од причина што практиката покажува дека бадијала се предлагаат амандмани од опозицијата, ако парламентарното мнозинство, во рамките на коалицијата се усогласува со своите ставови, така што слухот за аргументи, во најдобар број на случаи е сосема отсутен и станува излишно, понекогаш да се троши хартија. А хартијата, исто така, чини ја плаќа Собранието од средства на буџетот.

Меѓутоа, овој пат се одлучив да се придружам кон овој Предлог на закон, затоа што мислам дека е важен сегмент од економската политика на државата, бидејќи се работи всушност, не за прашањето на акцизите, што се предлог на овој закон, туку се работи за енергетската политика на државата, или по конкретно за политиката на цените, во областа на енергетиката, за еден дел од енергенсите, бес кои нема живот, бидејќи тие го покренуваат животот во стопанството и го покренуваат вкупниот живот во државата. Од што зависи една политика на цени, во вака важен сегмент.

Може многу да се зборува, но јас сега ќе нафрлам неколку елементи, кои мора да се имаат предвид, со кои се определува цената, или мора да се влијае врз цената на нафтата, на дериватите, на електричната енергија и на некои други енергенси, кои што се многу важно прашање од тековната, економска па и развојна политика на секоја држава.

Цената на секој енергенс зависи на пример, кога една држава се определува од расположивоста на енергенсот, од обновливоста на енергетските извори, зависи од цената на светскиот пазар, може да зависи од платно билансните проблеми, кои што ги има една држава, или состојба во платниот биланс, зависи од конкурентноста на стопанството, на извозното стопанство на странскиот пазар. Зависи од тоа какви инфлаторни притисоци постојат во еден момент, во рамките на една национална економија. Зависи од трошоците на живот. И веројатно, зависи од други елементи, но еве, мислам во моментот се овие мошне битни.

Сега, ако сите овие ги земеме предвид и кажеме дека сите овие елементи, треба да влијаат во определувањето на цената на нафтата, на нафтените деривати во една земја, цената на електричната енергија. Што ќе констатираме? Македонија, нема задоволителни расположиви извори на енергија. Заклучокот би бил, ние мораме да плаќаме скапа енергија. Македонија, нема обновливи извори на енергија, со исклучок на водниот потенцијал што го имаме. Таа логика би не водела кон исто така скапи производи од областа на енергијата. Македонија има големи платно билансни проблеми и тука аргументите се и за скапи енергенси, но и за поевтинување на енергенсите, а јас ќе објаснам од кои причини.

Македонија има слаба конкурентна способност на светскиот пазар, а конкурентната способност може низ неколку начини да се поправи. На овој начин, со скапи производи на енергенти, не може да ја поправи во краток рок својата конкурентна способност. Трошоците за живот кај населението се високи, тие се огромни, тешко издржуваат граѓаните и по тој аргумент, би требало да имаме пониска цена на електричната енергија, на нафтените деривати и т.н.

Меѓутоа, кога ќе се соберат сите овие, имаме контрадикторни настапи какви цени да имаме, но во секој момент, се селектираат некои по значајни, кои што во моментот може да влијаат, по доминантно, за определувањето на цената.

Македонија има еден голем проблем. Тој голем проблем е голем трговски дефицит од над 600 милиона долара. Со тоа и голема дупка во платниот биланс на државата. Кога Македонија би водела сметка за ова прашање, кога Владата би му посветила посебно внимание на ова прашање, а мора да му посвети, вчудоневидувачки е што досега не му посветила ни оваа, ни многу други претходно, такво внимание, какво што треба, тогаш би морала да усвои стратегија за надворешно - трговско работење. Како што има запишаново Резолуцијата ми се чини дека треба да има и стратегија кон задолжување кон странство. Но Македонија го нема тоа.

Кога би направила стратегија за надворешно - трговско работење, со намера, да го намали дефицитот во трговскиот биланс, земам еден важен сегмент од трговскиот биланс, земам еден важен сегмент од овие елементи за и против, тогаш, во таа стратегија, мора да се постави цел: Како да ја зголеми конкурентноста, односно конкурентната способност на домашното производство. За да имаме поголем извоз, за да го намалиме тој дефицит од 500 милиона, 400, 300 и така натаму или да го елиминираме, што за нас е тоа мисловна именка, за долг период на години, тогаш, може да употреби два инструмента или две групи на инструменти, за да ја подигне конкурентската способност, може да манипулира со девизниот курс. Преку девизниот курс да ја зголеми конкурентноста на македонското стопанство на светскиот пазар.

Прашањето на девизниот курс ни го цементираа, господата, со кои што преговараме на светскиот пазар. Тие уште не ни дозволуваат, или не знаеме да се избориме, како да имаме по флексибилен девизен курс, кој ќе се формира по слободно, не преку директните ограничувања, кои што ги врши преку монетарната политика Република Македонија.

Низа години, повеќе стручњаци укажуваат дека девизниот курс е преценет. Тој девизен курс влијае на нашата конкурентност на светскиот пазар, со тоа на зголемување на трговскиот и платниот дефицит на Република Македонија.

Тоа прашање и натаму е отворено и со големи штети по македонската економија, кои што и беа направени во изминатиот период, конечно верувам дека од наредната година, барем поинаку ќе почне да се размислува во врска со тоа прашање.

ПЕТАР ГОШЕВ: (Продолжение)

Вториот сегмент преку кој може да се

интервенира за зголемување на конкурентната способност на светскиот пазар е да се намалат инпутите, да се намалат трошоците на стопанството, особено да се намалат трошоците на извозното стопанство. Енергијата е важен сегмент во трошоците на стопанството. Прашајте стопанственик, па и домаќинка, ќе ви каже колку енергијата и одзема од буџетот или од работењето.

Според тоа, каква е висината на цената на енергенсите, е исклучително важно прашање. Сега, бидејќи Македонија има ограничени ресурси, нема обновливи ресурси, Македонија не смее да си дозволи да плаќа цени поевтини од цените што се на светскиот пазар. Македонија не може да зема нафта и да ја троши овде под цената на светскиот пазар. Македонија не може електрична енергија - може во одредени периоди, со последици и со план како ќе се надомести - не може да има пре евтина цена на електричната енергија.

Но, сите други аргументи говорат дека Македонија во овој момент не смее да има и прескапа енергија, заради тоа што зборував, за проблемите на платниот биланс, трошоците на живот, инфлаторните притисоци и т.н.

Од тие причини, овој Предлог на закон е сосема разумен, да ги отстрани акцизите кај овие деривати, за да добиеме цена на енергенсите, нафтата и нафтените деривати, која не е поевтина од светскиот пазар, но која што нема да биде ни поскапа од многу истри производи кои се во другите држави. Зошто? Затоа што ова прашање ќе влијае и на општата стапка на раст. Ако се зголемуваат инфлаторните притисоци, а се зголемуваат со низа елементи и цената на енергијата сега влијае на зголемување на притисокот врз цените, господата од ММФ нема да ни дадат да ги испуштиме ние дизгините од контролираната инфлација. Ако цените растат, трошковните притисоци, тогаш тие ќе не натераат да водиме по рестриктивна кредитно - монетарна политика. Рестриктивната кредитно - монетарна политика ќе влијае на намалување на растот на општествениот производ, односно ќе ја имаме повторената ситуација на грешка од претходните години. На тој начин, стапките на раст на општествениот производ ни приближно нема да се остваруваат. Ќе имаме ниски стапки. Со ниски стапки на раст ние нема да можеме да го полниме Буџетот, не можеме да ги задоволуваме потребите на граѓаните, јавната потрошувачка и т.н.

Ако е аргументот на Владата Буџетот, а тој е аргументот на Владата според одговорот, тој е аргументот на луѓето од ММФ,

ама тој аргумент се решава со други анализи, па се вели: Дали и за колку со ова се намалуваат приходите на Буџетот на Република Македонија. Дали има други сегменти, други трошковни ставки во Буџетот, кои може да се елиминираат, за да имаме повторно балансиран Буџет. Прашањето е тоа, тие господа бараат балансиран Буџет. Од каде ќе го наполниме тој Буџет, тоа е сепак суверено право на нашава економска политика. Значи, има начини на друг начин да се брани тезата - Буџетот ќе биде осакатен, има дефицит во Буџетот и т.н.

Според тоа, мислам дека за овие аргументи треба луѓето од Владата да размислат, пратениците сакам да ги потсетам со овие укажувања, дека не е точно дека нема начин да се отстранат акцизите.

Минатата година, господо, тон нафта за греење на домаќинствата чинеше околу 400 германски марки. Оваа година е повеќе од 700 германски марки. Таков скок ниту домаќинствата, ниту земјоделците можат да издржат, ниту многу други сегменти. Кога се прават некои нужни мерки на зголемување на цените на одделни производи, тоа се прави со дикат. Тоа е предлогот или некој од аргументите, зошто мислам дека овој закон треба да се поддржи, а Владата има можности да најде начин како навистина да го избалансира Буџетот, покрај другото да не прави две кардиохирургии, на пример, може такви примери многу да се кажат.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Петар Гошев.

Има збор господинот пратеник Милан Ставрев.

МИЛАН СТАВРЕВ:

Почитуван потпретседател, почитувани колеги, се наслушавме констатации од аспект на географијата, во смисла на извори на енергија обновливи – не обновливи, ресурси на национални богатства, трговски биланси и дебаланси, рецепти како да се направи тркало или каква е топлата вода. Небулози. Тој кој што ова го филуваше, овој монолог, низ оваа флоскула имаше не мали шанси ова што го кажуваше овде пред малку пред повеќе години, ова да го аплицира во практиката и со неговото знаење да не дојдеме до ова дереце на кое сме сега и за кое добар дел од овде од овој собир нема ама баш никаква вина, а сега има мачна задача да ги слуша сите овие квази интелектуални еквилибристики.

Да преминам на законот. Се извинувам што морам да кажам дека постојат

закони кои имаат задача да дадат позитивен прогрес на развојот на општеството во земјата, а има и закони кои имаат исклучително популистички карактер, па макар и цената која ќе се плати да биде и многу висока.

Овде со овој закон имаме апликација на втората варијанта, што освен популистички, не гледам никакви реално економски резултати. Имено, ако го прифатиме овој закон, кој во стартот ќе направи дупка во Буџетот од најмалку две ипол милијарди денари, ќе имаме несогледливи последици.

Имено, со овој закон ќе имаме намалување на дотекот на приходи во Буџетот, со што ќе се внесе една диспропорција на целите на макроекономската политика на државата, што ќе има исклучително тешки последици во преземените меѓудржавни, државни и внатрешни обврски на државата, односно на Владата. Нормално, посебно потенцирам на социјалните тензии, кои апсолутно ќе ги предизвика овој џеп од две ипол милијарди денари. Тоа ќе предизвика еден ребаланс, сакале или не, бидејќи во моментот не гледам никаква супституција на овие две ипол милијарди денари, од каде би ги надоместиле, дотолку повеќе што макроекономската политика е програмирана и елаборирана на цврсти параметриски индикатори, темелени на постулати, кои ако се менуваат, само можат да предизвикуваат долгорочни болни последици.

Популистичкиот пристап не водел сметка за можните идни турбуленции и потези, дотолку повеќе што предлогот на овој закон не е и математички симулиран во една нормална математичка равенка, како што е симулиран Буџетот, кој го донесовме неодамна. Можеби само едниот сегмент, цената на нафтата и нафтените деривати, држеше во моментот кога се предлагаше законот, но сега кога цената на нафтата и нафтените деривати ан светскиот пазар веќе паѓа со тенденција да паѓа уште повеќе, овој закон сам по себе треба да се повлече, бидејќи овој сегмент нафтата и нафтените деривати е круцијален во севкупниот сегмент на севкупната анализа, односно дискусија по понудениот закон. Морам да кажам дека и мене овој сегмент ме повлече и јас сметав дека е оправдано да се донесе законот, но падот на цената на светскиот пазар на нафтата и нафтените деривати потполно ме натера да го сменам својот став.

Практиката тоа го докажува, дотолку повеќе што ако се создаде џеп во Буџетот од две ипол милијарди денари, тој ќе

предизвика пад на платите на вработените, социјалните давачки ќе се намалат во сите сектори и општеството ќе претрпи последици од социјален карактер, кои ќе имаат несогледливи последици подоцна, посебно на внатрешен план.

На ова се надоврзува и новиот пакет на закони од доменот на фискалната политика, кои се веќе во процедура и кои треба во септември и октомври ова Собрание да ги разгледа и донесе, а тоа е новиот Закон за акцизи, измената на Законот за персоналниот данок, измената на Законот за добивка, доколку е потребно, а знам дека се прави и анализа на Законот за ДДВ, измена на Законот за давачки по имот и т.н.

Ова ме натера да мислам и да се залагам во овој момент да не правиме експерименти со однапред несогледливи последици, кои овој закон ни ги нуди.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Милан Ставрев.

Повторно за збор се јави господинот пратеник Петар Гошев.

ПЕТАР ГОШЕВ:

Со господинот Милан Ставрев не би полемизирал за оваа материја и за многу материи од областа на економијата, од едноставна причина што господинот Милан Ставрев ама поима нема од оваа работа. Тоа е прво.

И второ, да му дадам еден совет, бидејќи се снимаат овие дискусии, при секој настап во Парламентот, да си земе по еден стенограм од таму, да си го препрочитува и да им го даде на децата свои да го прочитаат и да видат, ако тој самиот не, барем неговите деца да видат што зборува човекот.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Петар Рошев, но ќе ве замолам да бидеме малку внимателни, да не уфрлуваме такви навредливи зборови.

Пак се јави за збор господинот пратеник Милан Ставрев.

МИЛАН СТАВРЕВ:

Обично културата не ми дозволува на глупоста да одговорам со глупост и овој пат ќе се воздржам и му благодарам на Гошев.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Милан Ставрев.

За збор се јави господинот пратеник Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине потпретседател, господа пратеници, денес расправаме за еден исклучително важен предлог, кој без разлика дали ќе се донесе или не, ќе има крупни последици и ќе предизвика крупни промени во економскиот живот во Македонија. Зошто тоа го зборувам? Затоа што ако законот се донесе, тој ќе предизвика намалување на одредени даноци кои државата без до крај да согледа што ќе предизвика Законот за ДДВ ги наметна на стопанството и граѓаните, и обратно, ќе ги доведе во другиот ред.

Денес три пратеници, предлагачи на законот, изнесоа сериозни аргументи и според мене прилично прифатливи, зошто овој закон треба да се донесе. Меѓутоа, она што мислам дека мораше денес да се случи е претставникот на Владата да даде одговор на овие аргументи. Со оглед дека тој одговор го немаме, останува да виси во воздух прашањето дека Владата без доволно аргументи го одбива законот, а и оние аргументи кои ги изнесе во јавноста и во ова кратко мислење до Парламентот, повеќе се извинувам што ќе кажам, делуваат паушално отколку што се аргументи против закон.

Во вакви услови и оние што ќе гласаат за и оние што ќе гласаат против или воздржани на овој закон нема да имаат чиста позиција од страна на Владата, што всушност Владата пресметала и мисли како економска политика да води во овој домен.

Само би сакал во врска со искажаните мислења од Парламентот од страна на Владата и од пратениците кои не го поддржуваат законот, со оглед дека писмено мислење на Владата до Парламентот е всушност мислење, да укажам дека Владата всушност не се противи на донесувањето на овој закон. Тоа Владата мошне експлицитно го соопштува во вториот став од своето мислење. Владата не вели дека овој закон не е потребно да се донесе.

Напротив, Владата вели дека законот треба да се донесе, меѓутоа, Владата на овој закон ќе работи во текот на наредните неколку месеци и ќе го предложи во октомври во Собранието, со цел во ноември да биде изгласан и да се применува од 1.01.2001 година. Значи, Владата изрично кажува дека овој закон не е популистички, дека овој закон нема намера да манипулира со нечие мислење, туку дека законот е потребен, само дека тоа донесување го пролонгира сега од 1 август со нови решенија кои допрва ќе ги испитува. Тоа е единствената разлика меѓу предлагачите и Владата.

Кога сме кај таа разлика, веднаш да кажам дека приходите и расходите во

Буџетот не се оценуваат еднаш годишно. Владата има дневен, неделен, месечен извештај за остварувањето на приходите. Владата имаше доволно време до денес да оцени врз основа на првите движења на цените на стоките, врз основа на првите наплати на ДДВ и акцизите по новите законски решенија, ако тие се остваруваат во стварноста. Од 1 до 15 април веќе ќе имавме сознание, ќе се спореди тој период со периодот од 1 до 15 април 1999 и 1998 година, во кој немаше такви промени и ќе се направи веднаш оценка како ова делува. Владата тоа мислам дека не го прави од две причини.

Првата и основна причина, е затоа што ќе оцени дека не е во право, откако ќе ги направи тие анализи.

Втората причина, за која исто така сакам да кажам по повод Законот за акцизите, е што Владата и покрај укажувањата на Уставниот суд и покрај Уставот на Република Македонија, и покрај нормалната логика на размислување дека јавните давачки ги воведува само Парламентот, во повеќе наврати продолжува да го крши Уставот, продолжува да го исмејува Уставниот суд и на крајот на краиштата продолжува да ги исмејува сопствените граѓани на кои им воведува јавни давачки по сопствено видување. Едниот таков обид, со измена на Законот за акцизи во поранешниот период, кога беше Борис Стојменов во Владата, пропадна и Уставниот суд ја поништи можноста Владата да утврдува акцизи, наспроти со закон определените акцизи за нафтата и нафтените деривати.

Потоа, Владата повторно предложи Закон за акцизи, во кој наспроти тврдењата на опозицијата дека и овозможува и понатаму да утврдува акцизи, наспроти Законот за акцизи, а тие се јавни давачки, продолжи да утврдува висина на акцизи по сопствено видување. За тоа ќе видите во последниот "Службен весник", ќе видите во оној претходниот "Службен весник", Владата и понатаму претендира да ги утврдува цените на акцизите на нафтата и нафтените деривати и таа ги определува дефакто со одлука во "Службениот весник", потпишана од премиерот на државата, наспроти Законот за акцизи за кој треба да се грижи да се спроведува.

Исто така, би сакал да ја коментирам изјавата дека наводно со овој закон ќе се намалат акцизните приходи во државата, а имаме ли ние предвид колку ќе се зголемат акцизните приходи во државата со постојниот Закон? До сега акцизите на акцизните стоки

се пресметуваа на вредноста зголемена за царината. Сега на таа вредност се додава и 19% ДДВ. Имајќи предвид дека акцизните стоки имаат високи стапки на акцизи, кога ќе се увезе стоката или кога ќе се произведе и на неа се додаде акцизата, 19% од данокот на ДДВ на основната цена, се всушност многу повеќе отколку без акцизата, така што ДДВ на акцизните стоки се мултиплицира со коефициентот на процентот на акцизните стапки од Законот за акцизи. Ако е акцизната стапка 70% и на неа се додаде ДДВ, тој коефициент не е 19%, туку е 19% помножено со 1,7 се зголемува коефициентот на пресметка на ДДВ на акцизни стоки.

Така, јавно ќе го поставам прашањето, доколку од проектираното со Уставот се отстапи за околу две милијарди, како што зборува Владата, за колку ќе се зголеми една друга ставка во Буџетот, а тоа е ставката на данокот на промет до 1 април, односно ДДВ после 1 април 2000 година. Тоа е исто така клучно прашање за нас. Овој закон претендира, кога веќе се усогласивме со Законот за ДДВ, дека ќе има 19% стапка и повластена стапка од 5%, дека мора да ги усогласи акцизните ставки, инаку акцизите ќе останат исти, меѓутоа приходот во Буџетот по основ на даноците на додадена вредност и по основ на данокот на промет, драстично ќе се зголемат. Кога Министерството за финансии ни соопшти дека ќе опадне за 2,5 милијарди приходот по акцизните основи, не ни кажа колку според пресметката во Министерството ќе се зголеми оваа друга ставка. Или ако сакаме најфер да разговараме во Парламентот и ако веќе толку сме загрижени за Буџетот, 9,7 и 12,3 се двете ставки во Буџетот за 2000 година, по основ на акцизи и ДДВ, односно до 1 април данок на промет, или собрани 22 милијарди буџетски приходи. Не е проблемот дали ќе се намалат акцизните приходи за 2,5 милијарди, проблемот е со оглед дека сме на половина година префрлени со данокот. Дали 22 милијарди во двата основи ќе се издржат.

Јас лично сметам дека ќе се издржат, затоа што намалувањето кај акцизните стоки ќе се префрли како зголемување кај данокот на додадена вредност, кој дотогаш не се пресметуваше на акцизните стоки со постојното законско решение.

Сметам дека интересно е што Владата оваа пресметка во мислењето не ја даде, ја дава усно, што ме упатува на мислењето дека и тие не се сигурни во таквата пресметка, дали на друга страна ќе предизвика друго пореметување.

НИКОЛА ПОПОВСКИ: (Продолжение)

Трето, за кое зборуваа некои од дискутантите веќе не треба да претпоставуваме, туку можеме директно да видиме дека ДДВ применет на постојните акцизни стапки на акцизните стоки, предизвикува енормно зголемување на цените на акцизните стоки.

Ако овој Парламент или оваа Влада има причина или политика за тоа да не води сметка на пример кај алкохолните пијалоци или кај цигарите, сигурен сум дека има причина да води сметка кај други акцизни стоки. Не може никој да не увери дека поскапувањето на нафтените деривати со овој процент, сега на нивото од 53 на пример за супер бензинот, не е предизвикано од ДДВ плус акциза на овој производ. Овој директен удар врз цената, за која зборуваше и Гошев и Бузлевски и Илоски, не можеме да го претпоставуваме, тој дефакто постои. Ние имаме скап импут во нафтата и кај граѓаните и кај стопанството и кај нафтените деривати, како производ на ова.

Ако Владата веќе самата согледува и кажува во мислењето дека треба да се подготви нов закон и да се усогласува, мислам дека не е лошо да го направиме во овој момент. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Никола Поповски.

За збор се јави господинот пратеник Димитар Бузлевски.

ДИМИТАР БУЗЛЕВСКИ:

Мислам дека е разбирливо што повторно ќе се јавам за дискусија, впрочем јас најавив уште во мојот прв настап, дека деловничкото право ми го допушта тоа, бидејќи сум еден од предлагачите на законот и дека ќе се обидам дополнително да објаснам и разјаснам одредени одредби од Законот, кои се од интерес на РМ.

Се концентрира дискусијата околу поместувањето на цената на нафтените деривати и со право, бидејќи тоа поместување задира кај скоро секој граѓанин во РМ и дека со тоа поместување за износот на ДДВ се зголемува цената на нафтените деривати во малопродажба.

Впрочем, Владата согледа дека е доста сериозен проблемот и веднаш по примената на Законот за додадена вредност наредните денови изврши корекција на цената на нафтените деривати, но тоа е корекција која е направена согласно методологијата за формирање на цената на

нафтените деривати. Но, за тоа малку подоцна.

Сега должам да искоментирам констатација која беше овде спомната, а констатација која беше презентирана од одредени министерства во јавноста, дека овој закон повлекува отворање на празнина во Буџетот, во висина од 2,5 милијарди денари. Дури кога се дискутираше во Парламентот, беше говорено овде како една од причините да не стави на дневен ред законот и да не расправа Парламентот по содржина на законот. Намерите ни беа врз основа на билансните показатели со кои располагаме да предложиме закон, кој ќе биде во интерес на вкупната економија и во интерес на сите граѓани во РМ. Ги имавме пред нас билансите и во билансите стои: позиција на приходна страна на Буџетот - 7141 данок на промет и данок на додадена вредност, како приход на Буџетот. Во 1999 година остварено е по основ на приход од данок на промет, бидејќи во таа година немаше ДДВ 9 милијарди 541 милион денари. Во 2000 година се планира со воведување на ДДВ да се остварат приходи во износ од 9 милијарди и 700 милиони денари.

Од елаборацијата ни беше познато, која беше присутна при носењето и при примената на Законот за додадена вредност, дека со примена на Законот и стапките во законот ќе имаме поместување на цената за 1% или нејзино влијание во инфлацијата за еден индексен поен. Еве го тој. Тука е. Планиран е. Тоа значи дека во оваа позиција не се планирало да има приход по основ на воведување на данок на додадена вредност на акцизни стоки. Ако следи објаснување дека тоа е предвидено да се оствари во ставката акцизи, која ставка е под 7142 на приходната страна на Буџетот, во таа ставка во 1999 година остварени се 10.189.000 денари. Во 2000 година се планира да се остварат 12.309.000 денари. Значи, тука имаме пораст.

Но, сега ќе ви кажам на што се должи тој пораст. Ако е пораст од акцизи, тој пораст треба да биде ставен во оваа позиција - Позиција акцизи. Во енергетскиот биланс, кој е основа за проектирање на Буџетот во неговата приходна страна, по основ на давачки на енергенти, кои подлежат на даноци или акцизи е предвидено следното:

Во 1999 година вкупно деривати кои подлежат на акцизи се вкупно 790.000 тони. Значи, во 2000 година се предвидени

деривати кои подлежат на акцизи 930.000 тони. Значи, еве каде е порастот на приходот од акцизи кој е вкалкулиран во Буџетот. Порастот е од поголемата количина на нафтени деривати кои се планираат да се увезат во РМ или да се преработат во Рафинеријата "Окта". Таа позитивна разлика е 140.000 тони. Ако се помножи со една просечна акцизна стапка, која во номинален износ е 18 денари, тогаш порастот на оваа позиција во приходниот дел е само по тој основ.

Затоа јас кажав се сомневам, дека во Буџетот за 1999 година е предвидено да има пораст на приходите, по основ на воведување на данок на додадена вредност на акцизни стоки, бидејќи ова се показателите, показателите се од Влада и тие упатуваат на една ваква констатација, а кој како ги разгледува, тоа е друго прашање. Кој и зошто не сака овој пат, кој е извлечен од нивните биланси да респектира, тоа е веќе друго прашање, тоа е прашање кое се одлучува со кревање на два прста, прашање на кое се дава одговор. Затоа кажав дека и ние ако видеваме дека во билансите има можност за празнина од тој износ немаше да се впуштиме во еден ризик да предложиме закон кој однапред знаеме дека ако е така нема да се прифати на Парламентот. Напротив, тука сметките се чисти.

Имаме сознание дека во почетните месеци приходот од акцизи не се реализира во Буџетот на РМ. Еве сега ќе се обидам да дадам одговор зошто не се реализира во предвидената динамика планирана во Буџетот. Бевме сведоци дека од 30 јуни 1999 година до 20 март 2000 година имаше на повеќе пати зголемување на малопродажната цена на дериватите. Во рамките на тоа имаше попрогресивно или побрзо зголемување на цената на дериватите на прагот на рафинерија, т.е. на рафинериската цена. Еве ќе презентирам показател. На 30 јуни рафинериската цена беше 11,454 денари. На 20 март 2000 година рафинериската цена е 21,831 денар или пораст од 90,6%.

Цената на Д-1 на 30 јуни беше 9,729 мислам на рафинериската цена, на 20 март 2000 година цената е 19,185 или пораст од 97,20%. Ова се два деривати кои најмногу се трошат во РМ. Дериватите кои многу малку се трошат во РМ нивната рафинериска цена се зголемува многу побавно. Тука имаме една погрешно водена политика во поглед на формирање на малопродажната цена во која се вкалкулира рафинериската цена.

Затоа немаме можност, а и ако има празнина во Буџетот да ја надоместите, бидејќи вака постапуваме по овој основ или дополнително кажано ако цената на суровата нафта на светскиот пазар од 30 јуни 1999 година до 20 март 2000 година расте за 56%, тогаш цената на дериватите во РМ расте за 97%. Тоа е една голема разлика и кој приход останува онаму каде се преработува или оној што ја увезува нафтата. Заради овие процентни показатели кои ги изнесов дојдовме во ситуација, она што колегата Поповски го кажуваше, дека акцизата во малопродажната цена учествува со 40-45%, што никогаш не било во РМ и што директно влијае и на буџетските приходи и на цената по литар во малопродажба.

Имаме биланси господа пратеници, можеме доволно да говориме, мислам дека овој законски проект е од интерес на сите во овој Парламент што сме овде, овие показатели се непобитни, тоа се показатели кои се извлечени од документацијата на Владата и со која и тие ги проектираат нивните активности и затоа мислам дека е поволно во овој момент заради одржување на макроекономска стабилност на РМ да се донесе овој закон.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на господинот пратеник Димитар Бузлевски, за овие дополнителни објаснувања по предложениот закон.

За збор се јави господинот пратеник Илија Лазаров.

ИЛИЈА ЛАЗАРОВ:

Почитуван потпретседател, почитуван претставник на Владата, колеги пратеници, господата од СДСМ го нудат овој проект демек како решение за акцизите. Тие права таа анализи што мислела и што сакала Владата, па прават најразлични квази проекции на Буџетот. Велат активностите кои ги спроведува Владата биле такви, биле вакви, а се со цел да успеат да влезат со некое "законско решение" и да направат ршум во државата, слични на оној ршум кој владееше претходните шест години. Зошто не сега, зошто во октомври, демек Закон за акцизи, зошто тогаш Владата ќе го нудела.

Затоа што Владата има своја стратегија, а и грозје не се јаде во април месец, треба да узрее, веројатно тие чекаат да видат некои ефекти, а уште помалку можеме да береме грозје во април. Сигурно дека Владата на оваа земја како извршна власт најповеќе е загрижена, бидејќи се работи за нејзина глава, за

нејзин опстанок, за евентуално лошите последици од овој закон. Можеби ќе има лоши искуства, знаеме дека многу влади во светот претрпеа промени, па дури паднаа токму при донесувањето на Законот за ДДВ, таму каде прв пат се воведувааше.

Господ е со нас и верувам дека позитивните ефекти на овој Закон за ДДВ со негово тековно прилагодување ќе ги почувствуваме веќе во наредната година. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Реплика има пратеникот Илија Илоски.

ИЛИЈА ИЛОСКИ:

Се јавувам како предлагач и мислам дека имам право на повторна дискусија.

И покрај овој настап на пратеникот од ВМРО-ДПМНЕ, мислам дека нема простор ние предлагачите да се надеваме дека овој закон ќе биде донесен во овој Парламент. После неговиот инспиративен говор што може човек да каже освен дека Еразмо Ротердамски се смири во гробот. Што глупоста во овој Парламент од ден во ден се етаблира се повеќе и повеќе.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Има збор пратеникот Илија Филиповски.

ИЛИЈА ФИЛИПОВСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитувани министри, почитувани колеги пратеници, јас сум еден од предлагачите на овој закон, а мотивите за предлагање на овој закон, се прво цената на нафтените деривати и другите акцизни стоки во нашата држава се највисоки, во однос на сите други европски земји. Споредете ја цената на нафтените деривати во РМ со другите земји, ќе видите дека ние имаме највисока цена.

Второто прашање е, имаме пад на индустриското производство, имаме пад на стандардот на РМ и со големи изгледи поради растот на малопродажните цени и зголемување на инфлацијата во државата и тоа ќе предизвика она за што зборуваше и г-динот Гошев, ќе предизвика и намалување на извозот, бидејќи овие трошоци на нас светот нема да ни ги признае. Тоа е мотивот зошто јас се придружив во предлогот на овој закон.

Кои би биле последиците од овој закон? Последиците би биле позитивни прво во стопанството, затоа што ќе добијат поевтини нафтени деривати за 3,5 денари во просек, позитивни ефекти ќе има во земјоделието, сега е пролетната сеидба, нафтата ќе ја купуваат поевтино за 3,5 денари и тие производители ќе бидат по конкурентни на домашниот пазар и во извоз и

на крајот на краиштата секој од нас граѓаните ќе користат поевтини производи, значи ќе имаме помало побарување на домашниот буџет.

Дали ова ќе предизвика проблеми во Буџетот на државата? Ние предлагачите кога го работевме овој предлог дојдовме до сигурно сознание дека, апсолутно нема да има никакви негативни влијанија на Буџетот за 2000-та година, од причини што зголемувањата кои се предвидени во Буџетот по основ на акцизи и ДДВ за 2000-та година, тие се предвидени само по основ на зголемувањето на количините по енергетскиот биланс, за кои зборуваше Бузлевски, 143.000 нафтени деривати. Според тоа ние сега ќе го испумпаме стопанството и граѓаните, ќе го наполниме Буџетот повеќе отколку што е и предвидено и после на крајот на годината ќе правиме ребаланс на Буџетот, во смисла на остварени повеќе приходи. За да не се случува тоа предлагам и во тоа сум сигурен дека е неопходно навистина овој закон денес Собранието да го донесе.

Што се однесува до дискусиите околу светскиот пазар, падот на цената на нафтените деривати, па ние не сме затворено стопанство. Како што е падот на нафтата на домашниот пазар, истиот пад го имаме и на светскиот пазар, во другите земји. Според тоа, нашето стопанство треба да се конкурира со другите. Ако овде имаме пад треба и на друго место да има пад.

Од тие причини мислам дека таа дискусија апсолутно е неприфатлива. Мислам дека треба да се најдат сили позицијата да го прифати ова решение и да се прифати овој закон.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на пратеникот Илија Филиповски.

За збор се јави повторно г-динот пратеник Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Сакам да дадам дополнителни појаснувања, во врска со некои изречени констатации на сметка на предлагачите.

Искрено да кажам јас не знам дали господ е со нас или се одмара во некоја фотеља во Вашингтон. Меѓутоа го знам со сигурност следново:

Буџетот на РМ е проектиран во 1999 година да има акцизни приходи од 12,3 милијарди во 2000-та година. Тоа се проекции кога буџетот остварувал акцизи на акцизните стоки, без на нив да остварува дополнителна стапка од 19% по основ на ДДВ. Со таквите приходи од ДДВ е пресметан

на 9,7 односно многу блиску на 10 милијарди денари во 2000-та година. Буџетот треба да собере 10 милијарди по основ на ДДВ, меѓутоа од 1 април стапува во сила ДДВ врз основа на кој тој се пресметува, за разлика од порано и на акцизните стоки, и на акцизните стоки. Тоа е дополнителен приход во Буџетот кој Владата го немала пресметано во Буџетот за 2000-та година. Ако акцизните стоки се 12 милијарди и на нив се додава ДДВ во висина од 19%. Ставете 19% на 12,3 милијарди акцизни приходи и ќе видите дека е тоа приход дополнителен за Буџетот од над 2,5 милијарди денари. Буџетот по основ на ДДВ ќе собере средства повеќе од проектираното од над 2,5 милијарди денари. Логично е дека овој Предлог кој не сака да навлезе во ДДВ, затоа што ДДВ е универзален за сите стоки и е со 19%, навлегува во оние стоки кои се пореметени, навлегува во акцизните стоки и го смалува процентот за толку за колку ДДВ го зголемува. Сега ако за 2,5 милијарди денари ДДВ повеќе ќе се наплати во оваа држава, заради воведување на данокот од 1 април, тоа значи дека на 2 милиони жители просечно ќе се зголеми оптоварувањето 1, 2 илјади односно 1200 денари, по жител повеќе приходи во Буџетот ќе имаме за 2000-та година врз основа на наплатата на ДДВ и врз акцизите стоп. Ако едно четворо или петочлено семејство, колку што е просекот во Македонија се помножи со 1200 денари, ќе добиеме петочлено семејство колку што е македонското просечно семејство, некаде околу 6.000 илјади годишно, плус оптоварување само за да се овозможи Владата да собере и ДДВ и акциза на истите стоки на кои не собирала до 1999 година. Се разбира дека акцизните стоки не се наплаќаат само од населението, се наплаќаат и од правните лица. Меѓутоа и правните лица црпат приходи од дејност која на крајот на краиштата остваруваат расходи за да уплатат во Буџетот, што на крајот на краиштата се расходи од населението.

Јас ве уверувам дека по овој основ Буџетот, доколку Владата не направи се што се овде предлага, ќе се наполни за околу 2,5 до 3 милијарди денари. Тоа е некаде на висината од стотина милиони марки повеќе од зацртаното за 2000 година. Јас ве уверувам дека Владата тврдоглаво стоејќи на сегашната позиција, со примена на овој закон од 2001 година, место од, што ние ова го предлагаме сега од мај, ќе оствари приходи кои ќе мора да ги ребалансира во Буџетот, и ќе м и понуди ребалансиран Буџет, место за 48 односно 50 милијарди денари колку што е сега, за од прилика 52 односно 53 милијарди денари и повторно ќе се Јавиме со уште еден

куп аргументи дека јавната потрошувачка во Македонија со закон е ограничена на 50 милијарди во буџетската потрошувачка и дека ние не можеме до бескрај да ја зголемиме. Еднаш веќе оваа Влада, во 1999 врз основа на 1998 споредено, го зголеми буџетскиот приход по сите основи за четири нови милијарди денари. Сега ќе го зголеми за дополнителни 2,5 до 3 милијарди и други ќе размислува од 2001 година како да го намали.

Дозволете да направам една споредба какви се тие реформи: Имате Буџет од 42 милијарди. Во рок од две години, со вакви потези со законите, го носите на 52 милијарди и после промовирате реформи за да го смалите на 48, исто како што Владата наследи 14 министерства, после ги направи 21 и сега ни кажува дека има реформи за да ги смали на 16. Какви се тие реформи? Владата се уште зголемува министерства. По овој основ Владата се уште го зголемува Буџетот, се уште не го намалува ни од оној што го затекна. Она го зголеми што со сите реформи што ќе ги прави не може да го донесе до нивото од 1998 година 42 милијарди денари. Ние тука само ќе се залажуваме, доколку спроведува, е купишта реформи, а со вакви закончиња и закони постојано, ама баш постојано приходите на Буџетот ги зголемуваме. И тој од 1998 до 2000 година ќе стигне од 42, во изворните приходи а тие се 90 и нешто проценти од вкупните буџетски приходи, на 52 милијарди. Десет милијарди за две години го зголемуваме Буџетот и после ни е полна устата со реформи, со господ, со не знам што. Дајте малку да слушнеме аргументи од страна на Владата или од страна на оние кои ја поддржуваат Владата, зошто тоа така се прави, зошто нас буџетските приходи ни се зголемуваат за 10 милијарди за тек од две години. Зошто по овој закон, кој ако не се прифати, во 2000 година ќе се зголеми за 2,5 до 3. Зошто се намалува ликвидноста на стопанството? Зошто ни се тврди дека нема проблеми со ценовен удар заради ДДВ, нема да има, туку тој ќе биде еднократен. Па каков да биде? Што значи еднократен? Зборуваа колегите кои се предлагачи на законот и Бузлевски и другите дека нашите, јас разбираам дека ако клиза јавната потрошувачка нагоре, клизат и платите нагоре, па ќе има удар кој е еднократен и кој ќе се нивелира. Меѓутоа, ние имаме, покрај јавна потрошувачка замрзнато и лична потрошувачка во буџетската сфера, во јавната сфера, кај јавните претпријатија, кај сите кои не се приватизирани, а тоа е повеќе од половина од оние кои добиваат плата во оваа држава. Како ние мислиме тоа

еднократен е ударот. До денеска сме имале месечна плата која обезбедувала 200 кг., бензин, бензинот отишол 19% нагоре заради ДДВ, платата бидејќи ни е замрзната останува иста, зборувам за 150-200 илјади луѓе кои добиваат плата под ваков режим. Значи наместо 200 литри кои можеме да ги купиме се намалува заради процентот на ДДВ 19%, па износот ќе биде околу 160 литра и ние излегуваме во јавноста со образложение еднократно ќе биде. Не е еднократно, ќе биде 160 во идните неколку години додека се одмрзнат платите.

Еднократно е ако еднаш ја добиеме помала вредноста на платата врз основ на движењето на цените на корпата за потрошувачка или на трошоците за животот и после се врати. Ова не се враќа. Проблемот што ова не се враќа. Ние за 19% ќе ја намалиме расходната и приходната страна на сите кои добиваат плата по режим на замрзната или ограничена како што ја велите, затоа што ги зголемуваме приходите, тие пари се одлеваат во Буџетот по овој основ, тука секој закон ни кажува како помалку ќе троши, помалку ќе троши за пензионери, помалку за социјални случаи, помалку за технолошки вишок, меѓутоа од друга страна гледаме дека Буџетот цело време се зголемува. Каде да го водиме оној процес кој Владата го најавува дека ги кастри сите расходи со цел да може да го покрие Буџетот, а Буџетот е нивелиран. Владата ни поднесе завршна сметака за Буџетот и за 1998 и за 1999 година, министерот на прес конференција и тоа е јавен факт, кажува дека Буџетот е нивелиран. Тој нема голем буџетски дефицит. И сега сите овие математики изгледаат некако попусто, а Владата, повторувам, дава мислење во кое не известува дека за тоа ќе почне да размислува некаде во ноември и да го применува од 1 јануари 2001 година, кога веќе ќе зафати 2-3 милијарди денари од стопанството, кога ќе направи осиромашување за некој процент на животниот стандард на РМ кај 60-70% од вработените, односно над 60-70% од населението и после во 2001 година ќе го врати за износот помал отколку што го зголемил.

Мислам дека таа логика не треба да функционирање. Ние секоја година го зголемуваме износот на зафаќања по разни основи кон Буџетот вклучувајќи ги и акцизите и ДДВ. Сега ние разговараме за ДДВ, дека го зголемува износот на зафаќањето од граѓаните, меѓутоа Јас ќе повторам дека Владата со противзаконски одлуки го зголемува и акцизниот товар на нафтата. Ние имаме Закон за акцизи, во кој точно стои колкаво е акцизното

оптоварување во оваа држава и тоа е предмет на решение на ова Собрание.

Меѓутоа Владата, дозволете да повторам, секој месец си носи сопствена одлука за акцизите и нема никаква логика, без разлика дали сме овде пратеници од оваа или од онаа страна да тврдиме дека тоа е во ред. Ние треба да соопштиме дека не само што уставниот суд тоа го пресече, туку и Владата треба да има елементарна смисла. Ако во Уставот пишува дека Собранието одлучува за јавната потрошувачка, односно за јавните намети на општеството, со закон, не може Владата со свои одлуки да носи одлуки за акцизи, па акцизата на бензинот да си ја игра по свое видување 21, 21,5, 22, 20,5. Си има закон за таа работа. Покрај тоа што акцизата ја клиза со своја одлука на нагорна линија, ја оптоваруваме и со ДДВ ефект, кој Владата при донесувањето на законот, не го сметаше за толку сериозен колку што сега испадна и тоа, се разбира не треба никого да загрижува. Ако се имало погрешни пресметки сега треба да се исправи таа работа. Меѓутоа, не треба да се чека 2001.

Јас не се согласувам, извинете г-дин Лазаров, не се согласувам дека Владата има концепција зошто тоа го прави. Мислам дека Владата повеќе во овој момент мисли на својата пригодна страна, а Владата не е Влада на некоја поробена земја, па сега од таа држава да црпи ресурси во своја корист. Владата е на оваа земја. Владата може сега да донесе закони со кои Буџетот ќе го направи 70 милијарди. Меѓутоа, се смета за прагот на издржливост.

Јас во овој Парламент влегов како пратеник пред неколку години кога Буџетот клизаше надолу од 50 се спушти на 42 милијарди. Осум милијарди ефект во една година. Во првата имаше 2 милијарди па уште 2, па уште една, и вие неколку бевте од сегашната позиција во овој Парламент, за сега одеднаш цел овој ефект одеднаш кај Буџетот да го компензираме со една до две години, од 42, повторно на кај 52 милијарди ни се движат буџетските приходи. Нема никаква логика и никаква елементарна аргументација зошто Владата го прави тоа, кога секој ден буквално не уверува дека во оваа држава треба да се намалуваат расходите на државата, приходите на државата и т.н. Она ги зголемува приходите. После ќе не увери дека расходите ги смалува, меѓутоа никогаш не ги враќа буџетските средства на корисниците. Ние цабе ќе ги намалиме буџетските расходи од зацртаните за една или две милијарди, со така наречени реформи кај пензионери, кај здравство, кај социјала, кај технолошки

вишок ако ние парите и понатаму ги собираме на повисоко ниво и ниедна година не тврдиме дека треба да се повратат средства или да се префрлат средства во наредната 2001 година, вишок на средства заради реформи со расходната страна, а поголеми приходни, па да речеме во 2001 година Буџетот не 42, не 50, 40 милијарди ќе биде, затоа што ни останале. Ние ги собираме, ги намалуваме расходите, а едновременно приходната страна која расте никаде не се одлева. Каде одат тие средства, каква е таа логика на такво балансирање на Буџетот. Ние елементарно, како пратеници треба од Владата да ја слушнеме логиката зошто она тоа го прави. Она ни вели ќе се намали за 2,5 милијарди акцизен приход и тоа не можам да го издржам. Меѓутоа, не ни соопштува само за 15 дена колку е зголемен приходот на другите стапки во Буџетот, во овој случај ДДВ, кој не се наплаќаше на овие 4-5 акцизни стоки, сега се наплаќа.

Мислам дека не е во ред кога ние законите така паушално ги карактеризираме. Треба да имаме биланси, врз основа на кои ние тоа ќе го, еве мојот биланс елементарно изнесен во ова Собрание дека ова оптоварување просечно по граѓанин ќе чини 1200 денари. Треба да слушнеме аргументација. Јас ќе бидам среќен ако се каже дека не е така. Никој од нас не дошол во Парламентот со намера буџетските приходи на товар на субјектите граѓански или правни, во оваа држава да ги зголемува. И се додека не слушнеме дека тоа не е така, останува да важи дека се одлеваа: приходи од населението и правните лица, за што говорееа и претходните говорници, ја намалуваме нивната ликвидност, ја намалуваме нивната конкурентност на светскиот пазар, го намалуваме нивото на социјална издржливост на граѓаните на РМ.

Мислам дека со овој закон има причини доволно Владата да разговара. Мислам дека е невозможно и не е добро амблук да се отфрла со квалификации какви што се дадоа, ако Владата мисли дека кај одредени акцизни стоки може да играме, условно да кажам, нека повели, нека ни соопшти како она тоа мисли. Меѓутоа, не амблук да го отфрли. Ако мисли дека кај цигарите, кај тутунот акцизните стоки треба да останат заедно со ДДВ, заради поголемо оптоварување на оние кои тоа го прават, а не мора да го прават, ние како предлагачи сме спремни да разговараме за тоа, да не се намали 19% акцизата таму, да се намали 10%, 15%, па нека мислат тие што пушат, тие што повеќе алкохол конзумираат. Меѓутоа, не можат да мислат оние што конзумираат, условно да кажам потрошувачи

се на нафтените деривати, а главниот удар сега е насочен кон нив, настрана од општата и енергетска политика која ја води оваа Влада, за која зборуваше и г-динот Гошев, и господата Филиповски и Иловски, која не коенцидира со ова што се случува. Имаме катастрофално лоша нафтена политика во државата, лошо оптоварување со ДДВ, лошо оптоварување со акциза, не законско оптоварување со акциза, не законско стварање на услови на еден производител како монопол, зголемување на рафинериската цена. И сето тоа кога ќе го соберете, нафтата е 53 денари.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на господинот пратеник Никола Поповски за овие дообјаснувања.

Реплика бара г. пратеник Илија Лазаров.

ИЛИЈА ЛАЗАРОВ:

Почитуван потпретседател, колеги пратеници, јас ја разбираам загриженоста на СДСМ. Тие очекуваа со воведувањето на ДДВ да се случат многу несакани работи во државата, скокање на цени, нејасни работи, меѓутоа еве не се случи тоа и разочараноста им е огромна, бидејќи тие немаа храброст во изминатите 6 години овој закон да го донесат, односно да го направат тој чекор.

Дали нашата Влада мислела само на приходната страна на Буџетот и што мислела, таа што мислела направила. Јас верувам дека таа мисли повеќе од опозицијата за граѓаните на Република Македонија. Таа е најодговорна за сите работи што ќе се случуваат понатаму и веројатно како Влада мисли за партиите кои ја избрале.

Веројатно мисли тие партии да опстанат и да ги добијат и наредните избори, а верувам дека донесувањето на овие реформски закони тоа ќе се овозможи, иако донесувањето на овие реформски закони, овие настани ќе бидат болни, најмногу ќе ја погодат сиромаштијата која ја направи СДСМ.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на г. пратеник Илија Лазаров.

За збор се јави г. пратеник Горанчо Трајков.

ГОРАНЧО ТРАЈКОВ:

Почитуван потпретседателе, почитувани колеги, јас би сакал да кажам само накратко дека овде дојде малку до испревртување на одредени тези. Најнапред кои се акцизни стоки? Јас на

крајот од излагањето на г. Поповски, малку ми дојде полесно, меѓутоа цело време сосема друго се заговара, бидејќи во акцизни стоки не спаѓаат само нафтените деривати, туку овде се тутунот, т.е. цигарите и алкохолните пијалоци.

Мое лично видување е дека за овие производи треба да бидат уште по ригорозни овие давачки, бидејќи проблемот со алкохолизмот не е само индивидуален, туку е проблем и на државата и од економски причини, бидејќи тие мора да се лекуваат и од социјални причини. Значи, на крајот видов желба дека не било само намалување на алкохолот, туку дека и тие се за да останат одредени стапки. Тоа е околу акцизните стоки.

Во врска со данокот за додадена вредност, како прво, мора да кажеме, бидејќи тоа се избегнува постојано, претходната стапка беше 25% на голем број производи, а сега се намалува на 19%. Значи, имаме намалување на стапката, без разлика што на одделни производи имаме и зголемување, на пр. кај текстилот од 13% на 19%, меѓутоа голем дел од овие стапки се останати на овластените 5%.

Следната работа околу која што очигледно не се разбираме доволно, е дека Владата нуди решение после 2001 година и тука беа кажани мислења дека Буџетот треба да се полни и дека граѓаните ќе бидат оптоварени.

Прво, доколку ја прифатиме тезата дека ДДВ е потребен на државата, а бидејќи е потребен на државата, потребен и на секој граѓанин треба да ги насочиме сите сили кон негово заживување.

Прво, не би се согласил со тезата дека со ДДВ кај нафтените деривати за стопанството, се оптоварува стопанството, бидејќи тој данок се враќа назад, така да стопанството не е оптоварено со тоа и мислам дека овде треба да бидеме начисто со оглед на стартното оптоварување кое се плаќа во првиот момент. Значи, понатаму ДДВ се одбива така да паѓа на товар на крајниот потрошувач, а не на стопанството.

Следната работа е дали ние сакаме да профункционира ДДВ или не сакаме да профункционира. Ова што беше изнесено како податоци можеби држи во одреден дел, зголемување на приходите во Буџетот, меѓутоа ние мораме да бидеме свесни за да ДДВ профункционира онака како што треба да функционира, 30 дена по уплатата за ДДВ треба да дојде до повраќање на средствата и доколку дојде до намалување на стапките како што се предлага со

законот, можеме да најдеме на проблем во функционирањето на ДДВ.

За значењето на ДДВ јас не би сакал посебно да зборувам, бидејќи неговата имплементација е од исклучително значење за Република Македонија, и сега може само да дојдеме во ситуација да се сомневаме дали некој сака тој закон да биде имплементиран, дали е тоа само од политички причини да не биде имплементиран, па да се каже дека некој е неспособен да го имплементира, или од други причини, за кои не би сакал да дискутирам, меѓутоа во образложението се дава добар заклучок дека после функционирањето на ДДВ и после согледувањето на целокупната состојба, ќе бидат предложени измени кои што ќе бидат корисни и за државата, а со тоа и на граѓаните.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на г. Горанчо Трајков.

За збор се јави г. пратеник Илија Илоски.

ИЛИЈА ИЛОСКИ:

Господине потпретседателе, како предлагач на законот да дадам одредени појаснувања, за некои извртувања на тезите од претходните дискусанти.

Прво, на сите нас треба да ни е јасно дека со ДДВ, каде што беа одредени општите стапки од 19% и посебната од 5%, фактички тие стапки не беа така случајно одбрани. Зошто? Јас пред целиот Парламент ќе укажам да тоа дека, бевме цело време на изготвувањето на текстот на Законот за ДДВ, член на државната комисија. Се направија 3-4 модели на симулација, се изработи математичка матрица, веројатно ова му е малку појасно на Илија Лазаров, затоа што тој знае економијата да ја толкува и да ја меша со грозје и други работи, каде што се симулираше модел кој што се денот на воведување на Законот за ДДВ, да се испеглаат приходите на ниво на дотогашните приходи што беа од данокот на промет. Се симулираше со стапка од 25, од 20, од 18, па без посебна стапка од 5%, значи општата стапка да биде унифицирана како во одредени земји, да се воведат три стапки, значи се имаше таков селектиран пристап.

Математичкиот модел од 5% посебна стапка и 19% општа стапка, значеше исти приходи во Буџетот со укинување на Законот за данок на промет и воведување на Законот за ДДВ. Се одеше на таа варијанта на некој начин дека стапката ќе биде малку пониска од една страна,

меѓутоа имајќи го во предвид механизмот и неговата способност да функционира во пракса, не случајно го нарекуваа даночен полицаец, значи самиот механизам на собирање на приходи дозволуваше стапката да се спушти на 19% и со посебна стапка на 5% на одредена група производи, да ги даде истите очекувани ефекти што претходно ги даваше данокот на промет.

Значи, воопшто не станува збор за тоа дека се водело сметка на акцизните стоки да се додаде таа стапка и да стане законот како што по мојата првобитна дискусија кажува е типичен за сите земји кои во вовеле Законот за ДДВ и од тие додавања на акцизните стапки да се остваруваат планираните приходи на Буџетот на Република Македонија.

Друго, треба да бидеме свесни и да се ослободиме еднаш од фускулите, маркетиншки пристап, додворување пред гласачите, додворување пред народот. Кажано е на почетокот, тоа не ни беше основниот мотив, затоа што ние можеме на народот да му се додворуваме да свикаме митинзи и да му кажуваме некои работи таму. Овде предлагаме конкретен текст на закон без никакви причини некому и нешто да се додворуваме. Ако се додворуваме тогаш треба јавно да кажеме и да ги запрашаме господата пратеници од ВМРО дали се против да се намали давачката за нафтените деривати за 3 денари по литар или не се против. Тоа треба јавно да го кажат овде. Ако од наша страна, од страна на опозицијата, додворување пред нашите гласачи, што во крајна линија е исправно како потег, мене не ми е јасно додворувањето пред одредени министри, затоа што имаше пратеници кои на Комисијата го бранеа овој проект, гласаа за овој проект и откако ги испеаја во некои кабинети, сега овде кажуваат приказни пред нас овде. Ве молам тоа е чиста хипокризија.

Јас сум сведок на тоа дека и гласаа за законскиот проект и го бранеа на комисиите. Дури гледаа со еден многу поблаг пристап, според тоа дали е ова популизам, или не е популизам. Ве молам, не може вакви законски проекти кои не се преку ноќ прекршени, мислам дека и екипата која го работеше овој проект, месец дена правеше анализи на се она што било и што може да се случи во економската сфера и на крај излезе со својот предлог. Не може туку така да се минолизира и тој труд што сме го вложиле како пратеници од опозицијата, со цел да предложиме едно квалитетно решение кое

ќе биде во добробит и на Владата, а и на целокупната македонска јавност, население, стопански субјекти и т.н., и т.н.

Инаку, ние овде ако и ваквите законски проекти ги подведуваме под форма ова е политички маркетинг, за да се нападне актуелната власт, за да добие опозицијата поени, ние навистина немаме што да правиме во овој Парламент повеќе. Не може вакви добри иницијативи на секој чекор да се сатанизираат, дури со овие фосули искажани од нивна страна да се сатанизираат до крај. Затоа што, и претходните дискусии и јас претходно кога говорев, говорев точно со цифри, аргументи и докажувавме што било и што може да се случи, како и што се случува во економската сфера.

Ако господинот Лазаров мисли дека за 15 дена, после 7 години, значи само за 15 дена од денот на воведување на ДДВ цените на мало се покачиле за 5,5% не е ништо, тоа е негов личен проблем на познавање на економијата.

Второ, ако како факт се искаже и следното, дека на голема група на производи каде што е спуштена стапката од 25 на 19%, за општата стапка зборувам, пазарот воопшто не изреагира и дека фактички маржата од 6% си остана кај трговците и не се спуштија цените тогаш ќе мора сите да сме свесни дека не очекува период на дополнително покачување на цените, а последиците сите ги знаеме.

Социјалните притисоци за неколку месеци, наесен ќе бидат толку големи и ќе бидат усмерени токму према актуелната власт, а не према опозицијата, меѓутоа со не прифаќање на вакви конструктивни закони, тогаш ниту позицијата, ниту опозицијата ќе бидат во можност да ги усмерат и да ги канализираат тие социјални притисоци. Се плашам дека сите системски и реформски закони што се донесени и од претходната и од оваа Влада ќе се срушат и ќе настанат ретроградни процеси во економијата, а да не зборувам за опстанокот на самата држава. Некои не може само сатанизација, затоа што е од вас, она не чини затоа што е од вас, како ние да сме од марс паднати и дојдовме до ситуација да не прозиваат намерно ние сме сакале да не успее Законот за ДДВ и сме очекувале не знам, инфлација 500%.

Господине Лазаров, дали мислиш дека јас сакам моите деца да плаќаат патики по сто илјади денари, а не по три илјади денари. Значи, вие мислите дека јас своите деца не си ги сакам, само вие да сте

оделе од власт. Каде му е логиката и на тоа да не прозива. Како да ние намерно сакаме да не успее Законот за ДДВ и сме очекувале не знам каква инфлација во првите месеци, таа не се случила и големо разочарување кај нас постои.

Ве молам, ако работиме квалитетно еднаш да седнеме на ниво на парламентарни групи, на претседатели на парламентарни групи, водачи и т.н., и да се договориме како ќе работиме. Ако се сатанизираме и на вакви проекти нема што да бараме од овој Парламент. Народот нека дојде и нека ги смени сите пратеници и политичари и нека си донесе други.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на г. пратеник Илија Илоски.

За реплика се јави г. пратеник Илија Лазаров.

ИЛИЈА ЛАЗАРОВ:

Јас ја разбираам ароганцијата на колегите од мојата десна страна, но тоа се тие, тоа е нивното ниво, не можам ништо повеќе да кажам. Меѓутоа, како да правеле вакви проекти, тие биле што го подготвиле тоа како да ВМРО сега дојде на готово.

Знаеме колку големи економисти бевте и тоа што го направивте вие го направивте, на ова дереце што сме дојдени сега. Не може да кажеме дека друг го направил пред вас или после вас, меѓутоа не ми е јасно зошто уште продолжувате така да се однесувате. Сте правеле такви проекти, јас имам еден моја пријател кој стално прави комбинации на спортска прогноза и никогаш не ги уплаќа. Кога ќе добие? Никогаш. Секако дека некогаш и ќе изгуби и испаѓа дека ние помалку сме загрижени за нашата Влада, односно Владата сама за себе е помалку загрижена, отколку што е опозицијата загрижена за положбата на Владата, за опстојувањето на Владата.

Сигурно дека ќе има последици, сигурно дека ќе има проблеми, но уште полошо ќе биде ако тие проблеми некој ги подгрејува, потпалува, го руши системот на државата. Тоа е најопасното. За жал има тенденција, се сака тоа да се прави, да се надеваме дека сепак ќе се има разбирање, Македонија мислам дека ја сакаме повеќе од се сите ние и ќе направиме се добро да се заврши.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Благодарам на г. пратеник Илија Лазаров.

Молам, кој бара збор?

Има збор, господинот пратеник Рубенс Наумовски.

РУБЕНС НАУМОВСКИ:

И покрај тоа што не сум добар познавач на економијата, би сакал да се вклучам во дискусијата, затоа што некои работи ми паѓаат во очи.

Во дел од дискусиите беше спомената дека оваа Влада перманентно секоја година го зголемува Буџетот. Тоа зголемување на Буџетот беше прикажано дека оди пред се во штета на потрошувачите, односно на граѓаните. Како добри познавачи на економијата, ме зачудува како не споменаа дека зголемувањето на Буџетот во голема мера се должи на по успешно прибирање на данокот. Имено, разликата на Буџетот 1998 и 1999 година, факт е и општо позната работа дека, 1999 година даноците по успешно и по доследно се прибираа во споредба со 1998 година.

Значи, ако се работи за зголемување на Буџетот по основ на прибирање на даноци, не оди на штета на потрошувачите и на граѓаните. Тоа не беше во ниеден момент пофалено од страна на опозицијата, како успешно работење на оваа Влада, а што се однесува до акцизите кои и покрај воведувањето на ДДВ треба да останат исти, позната е природата на акцизните стоки и овде беше кажано многу пати дека, акцизните стоки по својата природа се третираа во некоја форма како луксуз. Меѓутоа, господинот Поповски кажа дека нафтата и нафтените деривати воопшто не се луксуз.

Меѓутоа, исто така е јасно дека таму каде што не се луксуз, имено таму каде што се користат, во стопанството, стопанственикот ќе ги искалкулира во цената на својот производ и т.н., но во голема мера сите нафтени деривати се користат и како луксуз, па од тој аспект не би било воопшто на штета на државата намалувањето на потрошувачката на нафтените деривати во онаа мера и во онаа димензија на луксуз, бидејќи се по очигледно е поголемото присуство на автомобили и нивното користење и кога треба и кога не треба. Не би било лошо за нашата држава и од еколошки аспект ако по рационално се користат приватните автомобили за приватни и луксузни потреби, а придонесите со намалување на потрошувачката со овие акцизи, би останале во иста количина како прилив во Буџетот, а од друга страна би имале еколошки по заштитена држава.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Наумовски Рубенс.

За збор се јави госпоѓата пратеничка Марковска Ѓулистана.

ЃУЛИСТАНА МАРКОВСКА:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници.

Јас сакав уште на почетокот да кажам дека со нужно внимание го проследив овој законски проект и навистина се работи за еден труд на колеги пратеници, кои што успеале да направат анализа и сето тоа заслужува пофалба, вез оглед на тоа дали припаѓа на позиција или опозиција. Тоа е мое сопствено гледаше на работите.

Меѓутоа, ми се чини дека анализата од 15 дена за тоа како ќе профункционира данокот на додадена вредност и се она што значи наплата на истиот плус од акцизната стока, е малку прекраток. Она што беше најавено при прифаќањето на Законот за ДДВ дека стапките, зборувам за генералната, од 19% и 5% нема да останат исти како такви и дека откако ќе се согледаат првичните ефекти од дејствувањето на овој Закон, ќе се оди генерално намалување на стапките и мислам дека тоа е најавено во мислењето кое што е проследено по повод овој Закон до сите пратеници. Така што, од таа причина нема стравување по основ на зголемување на приходната стапка на Буџетот. Сметам дека на тоа мислела и Владата и дека и ние како пратеници на овој дом, претставници на народот, практично сме запознати и сметам дека после по сеопфатна анализа од страна на Владата, во смисла на тоа како и на кој начин да оди наплатата на ДДВ и како тоа се рефлектира на луѓето, ќе имаме предлог измена на Законот за ДДВ во негова смисла и намалување на стапките. Така, позитивните ефекти од ова ќе можат наскоро да се согледаат.

ИЛЈАЗ ХАЛИЛИ:

И благодарам на г-ѓата пратеничка Ѓулистана Марковска.

Повторно за збор се јави г-динот пратеник Трајков Горан.

ГОРАНЧО ТРАЈКОВ:

Јас би сакал само како реплика на тезата на г-динот Ило Илоски, дека ние не сакаме да дојде до намалување на бензинот, намалување на centa на бензин. Кога јас лично би се прашувал, би предложил никој да не плаќа бензин во оваа држава. Меѓутоа, јас зборував за нешто сосема друго. Зборував за имплементација на данокот за додадена вредност и за интересот кој што државата го има од тоа. Сега, ако ние се сложиме дека

тоа е од приоритетен интерес и доколку Владата тврди дека ќе прави измени во акцизите, но со процентот што сега се нуди со измените на овој закон и дека може да биде доведен во прашање имплементацијата на овој Закон, кој што е од круциално знаење за РМ, значи е од суштинско значење како за државата, така и за самите граѓани во државата, од тие причини не се слагам со донесувањето на овој закон, а не од причини што некој во Парламентот од пратениците од ВМРО ДПМНЕ, не се согласува да дојде на намалувањето на цената на бензинот. Затоа, се уште стојам на ставот дека е подобро да издржиме сега овој Закон да почне како што треба да работи и да се надеваме дека во иднина ќе имаме намалување и на овие, нафтата и на другите стоки воопшто во Република Македонија. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИЛИ:

Уште еднаш му благодарам за овие дообјаснување на г-динот пратеник Горанчо Трајков.

Повторно за збор се јави г-динот пратеник Димитар Бузлевски.

ДИМИТАР БУЗЛЕВСКИ:

Сосема краток ќе бидам овој пат. Мислам дека пренагласено се говори во настапот за ДДВ. Законот е јасен и има свој наслов и своја содржина. Стојам дека овој Закон ќе овозможи, ако се донесе, подобро имплементирање на Законот за ДДВ и ќе обезбеди на РМ макроекономска стабилност до крај на годината. Законот има длабока економска содржина и таа е во функција и со еден позитивен однос кон Македонската економија. Не е битно кој го носи Законот, мислам дека и се извинувам, не е битно кој го предлага, битно е кој го носи законот. Затоа што, ние сме како опозиција без преседант, да се продолжи со имплементација на Закон за ДДВ, укажавме дека тој закон е даночна реформа на РМ.

Во рамките на тоа, мислам дека е многу важно да се каже дека овој момент добивме соопштение пред јавноста дека 15 дена се анализирани од примената на Законот за ДДВ и дека тие 15 дена покажуваат онакви параметри, какви што беа кажани.

Јас сугерирам и покрај тоа што е така кажано и покрај тоа со опфатот на производи кои што се анализирани се само 52, дека дури треба да причекаме какво ќе биде влијанието на Законот за ДДВ.

Прогнозирам во овој момент ако не се донесе овој закон дека, висината на стапките на месечно ниво на инфлација, ќе бидат поголеми во однос на ова што е сега презентирано од Комитетот за

имплементација на Законот за ДДВ. За да не биде така ние го предлагаме законот за да обезбедиме еден однос кон реформите кои што треба да го гледате како позитивен однос. Тоа е тоа.

ИЛЈАЗ ХАЛИЛИ:

Му благодарам на г-динот пратеник Бузлевски Димитар.

Се надевам како последен дискусант уште еднаш ќе биде г-динот Никола Поповски, ако не се јави и некој друг.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Би сакал да појаснам две тези кои беа изнесени после моето излагање, мислам дека се однесуваа на него, во врска со спротивставена аргументација.

Прво, кај Буџетот не се работи за тоа колку на крајот ќе наплатите, туку се работи, ова за г-динот Рубенс, колку сте проектирале и со колку завршувате. Актуелнава Влада во 1999 година самата понуди Буџет, чиј износ требаше да биде 42 или 43 милијарди денари за 1999 година. Вие се сеќавате на 30 декември, последниот ден од годината или пред 29 декември, понуди ребаланс, затоа што оствари приходи 5 милијарди повеќе, од тоа што самата го планираше. Не се работи за поголема наплата на даноци или помала способност да се наплатат даноци.

За 1998 година тој Буџет беше проектиран и остварен од претходната Влада, завршната сметка за потврди и мнозинството и Владата од овој состав. беше предвиден Буџет од 42 милијарди и остварен Буџет. Значи, наплатата била 100%, толку колку што се предвиделе. Актуелната власт предвиде Буџет од 42 милијарди, а заврши со 47 или 48 милијарди. 5 милијарди ребаланс, заради тоа што имаше многу повеќе приходи, отколку што претходно планираше. А, и да не заборавиме дека некои од даноците се зголемија во 1999 година. На пример, данокот на промет се зголеми и многу ставки што беа по 5% отидоа кај 20% и сега со ДДВ ја наследиле ставката од 19%. Сегашната Влада се подготви да наплати повисок износ на ДДВ, со тоа што одредени ставки што беа повластени дека е данок на промет пред една година, пред да го примени данокот ги префрли во неповластената. Во тоа време се сеќавате имаше расправа и попушти само кај некои сапуни, другото се отиде на 20%. И, по тој основ го зголеми Буџетот.

Тоа беше моето спорење, зошто ние правиме толку силни реклами за заради реформи, ако буџетските трошоци и натаму ни одат во нагорна линија, а расходните по надолна линија. Буџетот ни е балансиран и по изјавите на сегашниот премиер и на

сегашниот министер. Тука има нешто што не е до крај изнесено во Парламентот и пред јавноста. Инаку, е невозможно друго да се тврди.

Второ, она на што ние уште сега можеме да тврдиме е дека не треба да чекаме 8 месеци да ги видиме ефектите и дека првите ефекти ние веќе ги имаме. Првите ефекти ние веќе ги имаме и не треба за тоа да се прават големи математики. Имавме цена на бензинот, да речеме, суперот од 98 октани од 38 денари по литар. Владата го зголеми со сите акцизи внатре, да не заборавиме и кои не се мали. Акцизата кај бензинот е голема. Имавме 38 денари литар бензин од 98 октани. Она што сакам да го појаснам е дека ефектите не треба да ги чекаме. Еве ги и ќе ги кажеме веднаш.

Прво, Владата ја зголеми цената на 44 денари со старите акцизи и тоа ефект на она што јас го нарекувам клучен договор за продажба на ОКТА, кој е шпекулативен, кој не е фер, не е добар и е штетен за Македонија. Ефектот од тој договор беше 38 до 44 денари. 6 денари по литар бензин од 98 октани врз грџот на секој кој купува таков бензин и кај другите деривати паралелно, да не ги цитираме сите, ова е најупотребуваниот. И, тука завршува приказната со лошата нафтена политика, корупцијата и штетниот договор со ОКТА. Меѓутоа, од 1 април цената на бензинот 98 октани од 44 денари по литар, отиде сегашна цена 53. Од 44 до 53 денари се 9 денари, дури и по аргументите на Владата не ефект движење на цената во светот, тоа е ефект на додавање на акцизата со ДДВ заедно. Значи, не треба многу пресметки. Го имаме енергетскиот биланс, зборуваше Бузлевски колку се троши тој бензин. Помножете по 9 денари повеќе акциза наплатена отколку што било претходно за тој дериват, ќе ги добиете ефектите. Или наједноставно кажано секој од нас по дејство на оваа акциза која сега постои плаќа 9 денари по литар бензин повеќе отколку претходно, без ефектот на светската цена кој отиде од 38 на 44 денари. Овие 9 денари се ова за што денес говориме, повеќе акциза отколку што треба. За да се мачиме со многу пресметки, треба да го доведеме на нивото, кое претходно било.

Затоа што, СДСМ не спори до ДДВ, меѓутоа спори со имплементација на ДДВ врз акцизните стоки и нудиме предлог да се намали акцизното оптоварување за онолку, за колку што пораснало оптоварувањето по основ на ДДВ. Тоа во случајов е 9, ефектот е тој. Нека секој пресмета колку троши неделно или месечно па годишно бензин за својата кола, нека помножи по 9 денари, толку ќе биде неговото одлевање на доход,

приватен доход кон Буџетот како ефект врз основа на не прифаќањето на ова што сега го нудиме, односно врз основа на Владината политика на акцизите, за тоа зборуваме, а не на ДДВ и ние нудиме Закон за акцизи. Значи, не треба премногу пресметки. Премногу пресметки натаму требаат за Буџетот, кои јас ги кажувам како можат да се направат. Многу едноставно и ги соопштивме. Треба државата да помисли дека не е вред кај акцизната стока бензин, јас ги исклучив, да речеме акцизите на цигарите и алкохолот, за кои може да се разговара со амандмани овде, меѓутоа сега да не го цитираме истиот случај е кај автомобилите, кои не треба да ги сметаме за нешто што не мораме да го правиме сите.

Не се тоа во категоријата цигари и алкохол. Автомобилот од XIX век е производ, а сега е XXI век и веќе е општо добро за користење на човекот. Исто се случи и кај нив. Со сите акцизни оптоварувања, автомобилите беа на нивото од пред 1 април. Сега се сите на таа цена нето додадени 19% зголемени во просек, 2, 3, 4, 5 и нагоре илјади марки. И затоа беше таа турканица пред 1 април. Ако е веќе така, се би било од наша страна да размислиме тоа оптоварување кај акцизите, кај автомобилите да го намалиме, како и кај бензините, како и кај мазутот и т.н.

За ова другото, еве јас во име на предлагачите кажувам дека ние со Владата сме спремни да ги видиме кои се нејзините видувања за цигарите и за алкохолот. Меѓутоа, амблук се одвива, амблук се одбива потребата овие први ефекти кои се очигледни да се разговараат. Оттука потекнува нашето веќе не само издржано, туку видливо сомневање дека државата има намера, познавајќи ги ефектите со енормно зголемување на акцизата кај нафтените деривати, кај автомобилите и кај уште некои акцизни стоки, да го наполни Буџетот над нивото кое го проектирала за 2000 година.

Мислиме дека тоа не е добро да го направи и треба да го врати на нивото. А, таа со својата политика на намалување на расходите, за кои зборував по други основи, може да го избалансира Буџетот и таа го балансира. Таква политика води и ги намалува социјалните расходи. Таква е Владата и нема проблем, ние мислење поинаку. Добија на избори и нека ги намалат социјалните давачки. Меѓутоа, овде не се работи за социјални давачки, се работи за општо оптоварување на секој по основ на акцизните стоки. Добри се укажувањата и во стручната јавност, во новините и во Комитетот кој се споменува, дека кога се воведо ДДВ и кога веќе не се увиде навреме

од Владата што бе предизвика кај акцизните стоки, дека е сосема вред и тоа нема никакви поени, никакви губења од нечија страна ако Владата, премиерот, министерот укаже веднаш на фактот дека таа комбинација на ДДВ врз акцизите и третираше на акцизните стоки во кошот на ДДВ, како и сите други, немајќи предвид дека акцизите веќе ги одвојуваат по многу основи од другите стоки, придонесува во јавноста, во реалноста да се создаде оптоварување општо на сите по основ на две, три акцизни стоки. Основното е, на пример, за кое зборуваме е, нафтата и нафтените деривати.

Има простор да се намали, за да не се случи Буџетот да го репрограмираме врз основа на овие приходи повеќе при крајот на годината кога и Владата смета дека треба да остане на нивото кое го има сега. Ова ќе биде директно прелевање на доход, како што и настанува, од населението и стопанството, кон државата. Мислам дека има простор и ги има сите ефекти сосема видливи само треба малку повеќе политичка волја од Владата тоа да го оствари.

Меѓутоа, се добива впечаток дека Владата нема политичка волја и мисли да чека до 1 јануари да го увиди она што еве ние го разговараме дека е сосема видливо денес. Бензинот, на пример, има акциза 9 денари повеќе, отколку претходно заради оваа несреќна комбинација. Владата има инструмент тоа да го исправи, кога вели дека и треба време да пресмета, јас не знам на што всушност се фаќа. Нема потреба од тоа време. Треба да интервенира побрзо. 1 јануари е доцна.

Ние сме спремни овој закон нека не помине, меѓутоа Владата нека даде мислење во кое ќе каже дека од 1 јуни е спремна да ги види ефектите и да ги намали. Ќе се задоволиме и со тоа. Два месеци тој шок ќе го преживееме економски, ако шок е правиот збор. Меѓутоа, кога Владата укажува дека ќе биде до 1 јануари, остава простор да се сомневаме дека има намера да ги пегла наследностите од воведувањето на ДДВ, кои се пројавуваат не во ДДВ, како што пратеникот од Веница кажа, се пројавуваат кај акцизните стоки и таму сакаме да интервенираме, не ДДВ.

Меѓутоа, Владата некако не покажува волја и сметам дека има можност, едноставно има можност тоа да се исправи, само треба малку политичка волја која овде недостасува, а пак аргументите зошто тоа така се прави, не се соопштуваат. Ќе предизвика поголеми буџетски приходи, немојте за тоа да разговараме, тоа е сосема очигледно. Секако и порано, само што 19% на сите акцизни

стоки плус, не може да нема дополнителни буџетски приходи. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИЛИ:

Му благодарам по четврти пат на г-динот Никола Поповски.

За збор се јави г-динот пратеник Симев Вангел.

СИМЕВ ВАНГЕЛ:

Почитуван потпретседателе, дами и господа пратеници, навистина сум изненаден од дискусиите досега, мачни кои ги слушав од СДСМ.

Јас верував дека извлекоа поука од претходните извори. Но, дури сега сум убеден дека никаква поука не извлекоа и не само што не извлекоа, туку дека волкот влакното го менува, а кутта не ја менува. Сакам да бидам конкретен и да се послужам со конкретни примери.

Конкретно за акцизите веќе кога зборуваме, најпрвин морам да кажам и дека јавноста не следи, а целата мудрост, да знаете дека е во народот и народот е доволно паметен за да ве оцени. Јас не сум економист, но ќе кажам неколку примери, кои се очигледни. Немојте уште да се криете, бидејќи сте потполно разоткриени.

Се фативте за нафтата, за нафтените деривати. Не заборавајте, колеги, дека народот нема да јаде, а најмалку е проблемот дали ќе вози или нема да вози или ќе се вози со автобус.

Ако толку го сакате овој народ, ако сте толку загрижени за овој народ, запаметете дека овие долготрајни седници кои траат од вас и кои коштат 10 илјади марки, сега предлагам да се откажеме од дневниците. Дајте да гласаме. После ова го поставувам прашањето и барам да се гласа, како прво, да се откажеме од дневниците.

Второ, каде бевте господа пратеници, од СДСМ да ве прашам кога претходно ќе ве молам, зборувавме за точката 3 - Предлог Законот за штедилниците, зошто не се јавивте кога го ограбивте ТАТ, коа ја ограбивте Народната банка на Македонија, каде ограбивте една милијарди и 600 милиони марки. Дали сте свесни колку се тие пари.

Ќе ве молам и немојте да се смеете, зошто тогаш не се јавивте, туку молчевте. Кога Словенија влегуваше во монетарниот систем и кога свесно дозволуваше нивните граѓани да влегуваат во црвено салдо, зошто вие молчевте и тогаш бевте политичари на СДСМ.

Зошто како силни економисти не укажавте на банкарскиот систем да преземе

нешто? Каде бевте кога Србија, исто така се вклучи во монетарниот систем? Каде бевте вие силни економисти? Сега држите предавања што ќе се направело ако нафтата се покачела, односно нафтата е покачена. Ништо. Најмал проблем се нафтените деривати. Сигурно дека ќе има покачувања, но нема да бидат толку драстични, да имаат толку силни последици како што ги нагласувавте Вие.

Каде се штедачите на ТАТ, каде што најмалку има 7 до 8 убиства? Кој одговара, кажете за тие убиства? Каде се средствата? Кажете, Вас Ве прашувам! Каде се средствата? Каде е виновникот? Зошто не зборувате за виновникот каде е?

Виновникот е меѓу Вас, затоа и молчевте.

Сега предлагам да се гласа, да се откажеме од дневниците. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Симев Вангел.

За реплика се јави господинот пратеник Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Овој пат се јавив како координатор, бидејќи има еден, прилично фронтален напад на партијата во целина во Парламентот.

Јас, навистина би бил задоволен ако Владата и парламентарното мнозинство оцени да се отвори расправа, тоа што било во 1989 и 1990 година се одлеале некои средства од Македонија и 1991, спрема тогашната СФРЈ и одделни нејзини Републики? Кој бил премиер 1991 година, кој ја претставувал Македонија во Сојузното претседателство 1991 година? Нема проблем да ги отвориме и тие расправи.

Меѓутоа, има еден друг проблем. Знаете, водењето на економијата е како фудбалска игра. Ако сте неуспешен тренер и ги губите натпреварите, ред е брзо да си дадете оставка, за некој друг тренер подобро да ја води работата. Ако инсистирате да останете, ќе се случува ова што зборуваме, ќе растат и понатаму цените.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

За збор се јави господинот пратеник Котевски Ѓорѓи.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитуван потпретседателе, почитувани пратеници, мислам дека треба да ги смириме страстите. И овде има некоја вистина. Луѓето добро се потрудиле, направиле, поднеле еден добар закон. Ги

слушнавме нивните аргументи која е позитивната страна, која е негативната страна.

Меѓутоа, треба да сфатиме една работа. Јас сосема природно и нормално разговарав, бидејќи двете страни што сега меѓусебно преговараат на оваа седница по оваа точка, ми се сосема јасни.

Меѓутоа, овде станува збор за две различни концепции. Можеби намерата Ви е добра, но Вашата концепција е за некое друго време или за некоја друга Влада. Оваа Влада нема таква концепција. Зацртала еден план и оди по таа линија како што оди. Без разлика на тоа што за некои работи сум убеден дека можеби се позитивни, со донесувањето на овој Закон за акцизи.

Значи, станува збор за два различни патишта и две различни цели. Тука, дозволете, барем на оценка и проценка на јавноста, на политичките партии, позиција, опозиција да се добие впечатокот, да се добие крајниот резултат, она што вели Никола кој постигнува голови, кој не постигнува голови. Кој каков тренер има, или каква репрезентација. Тоа ќе се види на крајот. На крајот, ако резултатот испадне дека се постигнати голови, натпреварот е добиен, ако не се постигнати голови, ќе ја изгубиме битката.

Дозволете тоа да се направи. Јас и порано зборував на оваа тема. Наша цел е ние да победиме на наредните парламентарни избори, со сите овие закони што ги донесуваме, реформски, како сакате нарекувајте ги, меѓутоа тоа е тоа. Спротивставени се две различни концепции.

Токму заради тоа, јас лично, токму заради тоа, затоа што знам каква концепција има Владата, нема да гласам за овој Проект, макар што за доста работи што ги образложивте сум потполно свесен и мислам дека се добри решенија.

Тоа а мојот краен заклучок и навистина, нема да гласам. Благодарам.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Котевски Ѓорѓи.

За збор се јави господинот пратеник Насер Зибири.

НАСЕР ЗИБЕРИ:

Најпрво, дозволете ми да го изразам моето жалење, што со политички квази - аргументи се обидува позицијата да се одбрани од очигледните намери на предлагачите и аргументите што стојат во текстот на Предлогот.

Мислам дека не држи вода тенденцијата да се брани став пред јавноста, демек, ние не сме за Предлогот на законот, а притоа покривајќи се со аргументите - каде бевте до сега, што работевте осум години, кои беа вашите проекти и т.н., и т.н.

Ако се водиме по таа логика, тогаш очигледно нема потреба од опозиција во овој Парламент, од причина што таа теза не дозволува никаков поинаков проект да се достави до Собранието, бранејќи се секогаш, демек ние Ве знаеме, осум години знаевме што правевте и завршена работа.

Ако е така, да си ги собереме работите и да си одиме и парламентарното мнозинство нека си тера по концептот што господинот Котевски овде, барем беше искрен и го образложи.

Навистина, ја поздравувам неговата искреност, меѓутоа тој концепт на таа Влада, очигледно не води во еден амбис. Разбирливо е што овој концепт не се согласува со тој концепт. Зошто, еден беше концептот кога дојде на власт оваа Влада, а сосема е друг овој што сега го предлага. Можеби тука треба да се отворат дилемите во парламентарното мнозинство. Се предлага намалување на цените на дериватите. Се намалува, се предлага, односно се ветува намалување на цената на електричната енергија, се предлага намалување на даноците и т.н., и т.н., а сега се прави токму спротивното.

Но, тоа што не можам да го сфатам и не можам да го бранам, тенденцијата е многу лесна да се објасни ова прашање, демек, нафтените деривати не се тие кои влијаат врз пошироките граѓански маси, бидејќи не секој граѓанин може да си дозволи да вози автомобил и т.н. и тоа нема да ги засегне. Се заборава дека токму нафтените деривати се основниот инпут во сите производи, што секој граѓанин може да ги купи. Тие директно влијаат на цената на тие производи за кои што неминовно секој има потреба.

Подготвен сум да разговарам, меѓутоа со аргументи околу влијанието на овој Закон врз Буџетот. Дали овој Закон ќе создаде геп во предвидените приходи на Буџетот, што не е така. Беше докажано во текот на расправата дека не е така.

Второ, беше кажано, јас ќе повторам, самиот раководител на Комитетот за имплементација на ДДВ, призна дека е направена грешка во преговорите со ММФ и дека не е истакнат овој момент околу прашањето на акцизните стоки. И, дека

правилно би било, меѓутоа тоа Владата намерава да го направи понатаму.

За тоа можеби ќе имаме можност да расправаме, доколку овој предлог не се прифати и дека е нелогично преку акцизата, односно покрај акцизата да се додаде и стапката на ДДВ. Туку, логично би било акцизата да се намали за толку, за колку ДДВ ја оптоварува висината на акцизата.

И, ако за овие прашања аргументирано расправаме, тогаш да видиме каде сме и дали овој предлог оди во полза на она што е концепт и визија на оваа држава или е надвор од тој концепт што господинот Котевски овде го образложи. Јас не верувам дека концепт на Владата е да создаде вештачки и надувани приходи, за да на крајот направи ребаланс на Буџетот, за да може да се покриваат вишокот на потрошените средства, или тоа што ќе се покаже како вишок на крајов во Буџетот. Не е интерес на Владата да ги оптоварува даночните обврзници со непотребни давачки, за на крајот да изврши ребаланс, односно да ја доведе ситуацијата кај стопанските субјекти до таа мерка да не можат објективно утре да ги измируваат обврските кон државата, односно да продолжи трендот на евазија на прибирањето на даноците.

Од тие причини сметам дека овој предлог, всушност е разумен и оди во прилог што е наша интенција, влијанието на ДДВ подеднакво влијае врз целата структура на производи, артикли и услуги, а не заради една грешка што е направена во текот на преговорите со ММФ, данокот да го плаќаат граѓаните, односно покрај постојната стапка на акцизата да се додаде и ДДВ, односно стапката на ДДВ врз овие производи.

Инаку, како еден од предлагачите, исто така сум подготвен да разговараме за одредена структура на акцизни стоки, кај кој може да се најде поинакво решени. Но, очигледно дека кај нафтените деривати и одредени други структури, неминовно треба да се испеглаат овие стапки, за да може да се постигне тоа што е наша цел.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Насер Зибери.

Господинот Котевски се јави за реплика.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитувани дами и господа, разговорот што го водиме е слушан повеќе пати, барем три мандати во ова Собрание.

Ние, по различни прашања во оваа држава, по различни законски проекти сме имале различни мислења и различни ставови. Колку за потсетување, господине Зибери, имавме различни ставови по однос на донесувањето на Уставот каков да биде, како да се донесе, имавме различни ставови околу тоа каков треба да биде Законот за приватизација и за многу други закони и проекти. Меѓутоа, тие се донесоа и тие се во живот во Република Македонија. Тој што ги носеше, во позитивна смисла, ако ги процени народот, тие што беа на позиција ги собраа ловориките и добија позиција два мандати.

Јас зборувам за една суштинска работа. Ако Вам Ви е да падне позицијата, не треба да укажувате на грешките на позицијата. Дозволете да грешат и понатаму, за наредните избори да доживеат потполно фијаско. Мислам, сте одбрале погрешна стратегија.

Сакам да кажам дека во оваа игра, во овој натпревар, ние мислиме дека може вака оваа Влада да направи успех, да направи реформски зафат. На крајот ќе се види резултатот. Народот ќе го каже своето.

Затоа велам, јас не сум приврзаник за тоа да влегувам во туѓа концепција и во туѓа стратегија. Меѓутоа, со висок респект го ценам Вашиот труд, Вашата заложба да укажете на грешките. Но, за жал, ние многу пати се спуштавме по Вашето јаже, но за малку ќе се прекинеше. Сега не сакам да се прекине и затоа нема да гласам за овој закон.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

Му благодарам на господинот пратеник Котевски Ѓорѓи.

За реплика се јави господинот Насер Зибери.

НАСЕР ЗИБЕРИ:

Точно е дека имавме и очигледно имаме и сега различни видувања и ставови по однос на крупни прашања, како што спомнавте и Уставот на РМ, за кој и сега полемизираме и можеби во иднина ќе полемизираме, се додека состојбите се вакви и со тоа ние нема да се помириме. Друга работа е што реалноста е поинаква.

Но, не можам да го прифатам Вашето образложение, ако целта ни е оваа Влада да прибере негативни поени, ние треба да молчиме, за да оваа Влада падне на следните избори, а ние да дојдеме на власт, од причини што оваа Влада и така ќе падне.

Но, не смееме да дозволиме оваа Влада да направи кардинални грешки, затоа што последиците подеднакво ги чувствуваат сите граѓани. Не сме тука да водиме политика која Влада колку побрзо ќе падне, туку колку на овој народ, колку побрзо да му биде подобро.

Затоа, макар и по цена на негативни поени и на рејтингот на политичките партии што ги претставуваме тука, ние треба да се бориме на граѓаните да им биде подобро, а не на Владата.

ИЛЈАЗ ХАЛИМИ:

За реплика се јави повторно Котевски Ѓорѓи.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитуван господине Зибери, најдобро се кука на туѓиот гроб, затоа што на сопствениот се ронат многу солзи. И срцето гори.

Повторно ти укажувам, лично тебе, ние имаме различни концепции, различни видувања за полно прашања во државата. Се знае за кои имаме и консензус околу тоа.

Меѓутоа, оваа Влада одбра еден пат, коалиционата Влада, кој можеби, според тебе, може да биде грешен. Меѓутоа, за мене, за моите размислувања, за тоа што го знам што се работи и како законски проект и тоа што треба да се оствари во овој мандат, што е во име на народот. И подобрување на целокупната состојба во државата, Република Македонија, мене ми дава за право да се сомневам во таквите солзи што ти ги лееш на туѓ гроб.

Затоа, јас во името на оваа Влада, во името на оваа коалиција, и покрај големиот труд што го вложивте, покрај големите напори и образложенија, сето тоа го респектирам, како интелектуалци и т.н., како добри познавачи, аналитичари на сета состојба, бидејќи имавте време, позиција, имате етаблирано луѓе, голема мрежа во Република Македонија, да добивате свежи податоци за тоа се каде се движи, како се движи, дали има позитивни, негативни резултати.

Меѓутоа, ние одбравме еден пат и по тој пат ќе одиме. И на крајот, ќе се види крајниот резултат, дали народот ќе гласа или нема да гласи. Тоа е крајното мерило. Друго мерило во политичкиот натпревар не постои. За мене постои само една работа, дали ние од секој законски проект, од секоја стратегија ќе извлечеме политички профит или не. Јас мислам дека до сега влечеме политички профит. Друго дваесет е дали народот може до крај да ги осознае

тие подолгорочни зафати што ги правиме, што ќе имаат краен ефект, друго е Вашето мислење што мислите дека со волшебено стапче преку ноќ ќе се направат сите работи во оваа држава. Ние сме трпеливи, ние сме грижливи и таа работа ќе ја спроведеме. Народот гледа, народот знае и народот ќе ни ја даде довербата. Да не се секирате за нашата позиција, Ве молам. Благодарам уште еднаш.

(Со седницата продолжи да раководи господинот Саво Климовски, претседател на Собранието на Република Македонија).

САВО КЛИМОВСКИ:

За збор се јави господинот пратеник Љубомир Поповски.

ЉУБОМИР ПОПОВСКИ:

Слушајќи неколку учесници од парламентарното мнозинство во досегашната расправа, во врска со овој Предлог на закон, мене сега ми станува јасно, зошто ние никако не можеме да се разбереме само со тие што дискутираат, не на целата група, барем на овие до сега, дел од пратениците, заради тоа што мислам дека тие се однесуваат како Јапонци. А зошто? Имено ова ме побудува на една асоцијација.

Пред извесно време, преку новините беше пласирана една информација дека во Јапонија се пронајдени неколку војници во разни јами, затруени, 50 години, кои се уште мислеле дека се води војна со Американците. Тоа се луѓе, значи 50 години кои апсолутно не знаат што се случило во меѓувреме за тие 50 години, мислеле дека се уште се води една војна против Американците.

Тоа што сакам да го кажам, личи на неколку души кои овде, на некој начин сега дискутираат во врска со овој закон, каде што постојано ја вртат тезата и не можат да сфатат дека фактички СДСМ не е на власт више 16 месеци. И мислам дека тој факт еднаш треба да го сфатат дефинитивно и дека треба да продискутираат, пред се да се огледуваат во работењето на сопствената Влада, за која што таква целосна поддршка даваат. Тоа е едниот момент кој што сакам да го истакнам.

Вториот момент, она што го спомна и нашиот координатор во врска со законот, до колку веќе постои таква партиска директива, за еден сосема разумен, би рекол оправдувачки, би рекол многу прегматичен закон или Предлог на закон, кој што е од корист не само на Владата на Република Македонија, туку на

целокупното општество и на граѓаните на Република Македонија, тогаш јас инсистирам, барем, а имајќи го во предвид финалниот резултат дека тој нема да биде донесен, да се донесе еден работен заклучок каде што Собранието ќе препорача на Владата да ги согледа и да ги анализира предвидените ефекти од овој закон што ги предлага со една анализа, што треба да се направи. Мислам дека тоа би било една мала утеха, барем за опозицијата која што вложи, не само овие шестмина наши колеги кои што го подготвуваа овој закон, туку мислам дека ќе биде корисно, ќе се покаже еден сосема друг однос од досега ригидното однесување на парламентарното мнозинство спрема опозицијата. Инаку во спротивно, стварно се поставува прашањето, бидејќи тоа веќе неколку души, мои колеги го поставија за сврсиходноста и целисходноста на делувањето на опозицијата во овој Парламент.

И мислам дека тоа прашање е сериозно кое што треба да биде предмет на интересирање како на парламентарното мнозинство, меѓутоа и на целокупната македонска политичка сцена.

САВО КЛИМОВСКИ:

За реплика повторно се јави г. пратеник Ѓорѓи Котевски.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, посебно пратениците од опозицијата, јас навистина не сакам да изигрувам жаба во бунар, затоа што жабата во бунарот не познава друга средина и не знае што се случува околу неа, затоа што не може да излезе од бунарот. Ако некој досега мислеше дека навистина претставува жаба во бунар, тоа ние можеме да го докажеме, да одржиме еден семинар во Охрид, во вториот Ерусалим, па да ги отвориме работите и да кажеме се што се случуваше од 1990 година во Република Македонија и во ова Собрание и дури тогаш ќе биде јасно кој навистина како размислува и дали ја надминал таа средина.

САВО КЛИМОВСКИ:

Има збор г. пратеник Радомир Карангелески.

РАДОМИР КАРАНГЕЛЕСКИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, јас во почетокот би ја поздравил активноста и иницирање на законски проекти од пратениците без оглед од која политичка партија доаѓаат. Ние впрочем и заклучивме во поширокиот состав на

претседателството заедно со координаторите дека, иницијативата треба да потекне од пратениците, без оглед што сега сме исправени пред една огромна работа за хармонизирање на нашата легислатива со ЕУ, директивите доаѓаат во Влада и нормално дека Владата ќе предничи во однос на обемот на предлагање на законски проекти.

Ми е жал што во предлагачите препознавам се пратеници од опозицијата. Зошто? Затоа што сметам дека доколку имаше некои контакти каде што ќе бевме да кажеме информирани пред подготвување и предлагање на еден ваков законски проект, ќе можевме и ние да се вклучиме и заеднички да го направиме. Претпоставувам дека многу од дискусиите денеска немаше да се случат во овој Парламент. Зедов збор и да кажам дека ние конкретно во ДА како иницијатива дека нешто во овој сегмент треба да се промени, како што беше речено и на самиот почеток на седницата по оваа точка каде што сметавме дека оваа точка не треба да се стави на дневен ред, бидејќи сметаме дека нашиот проект кој што ќе излезе следниот месец има некои по конзистентни решенија, дава една поширока рамка во однос на овој предлог што е даден од пратениците и во таа смисла на зборот спомнав дека доколку бевме информирани ќе можевме со заеднички сили и знаења да направиме сеопфатен и конзистентен проект кој што ќе ги имаше сите елементи кои што беа спомнувани во расправата по оваа тема.

Од сите тие причини ние ќе гласаме воздржано, воздржано затоа што овој проект што се предлага како иницијатива за одредени промени во сегментот особено на енергенсите, а и пошироко што ќе имаат прилика сите пратеници, а и јавноста да се запознаат со нашиот предлог веќе наредниот месец, е добра во суштина, меѓутоа овој проект сепак нас генерално не ни се вклопува и со оглед на сите тие изнесени работи. Пратеничката група на ДА нема да гласа за овој Предлог закон, односно за донесување и за самиот Предлог на закон, туку ќе гласа воздржано за да се покаже интенција дека тоа треба да се направи како што објаснив.

САВО КЛИМОВСКИ:

Има збор г. пратеник Илија Илоски.

ИЛИЈА ИЛОСКИ:

Почитуван претседателе, ова е мое последно јавување во функција на предлагач на законот ако може да се најде некое компромисно решение предлагачката

група е спремна да го повлече законот во делот на трите тарифни позиции, тоа се цигарите, алкохолот и луксузните производи, а истите одредби од законот да важат само за нафтата и дериватите од нафтата и автомобилите. Мислам дека на таа кратка пауза ние би направиле една амандманска интервенција, да ни дадете 15 минути пауза, а во меѓувреме ако има расположение со дел од пратеничките групи на коалиционото мнозинство да направиме еден краток разговор и да се вратиме во салата за 15 минути.

САВО КЛИМОВСКИ:

Доколку пратеничката група на СДСМ бара пауза пред да се произнесе, јас сум согласен да ја дадам таа пауза, но треба да се произнесе координаторот на пратеничката група г. Поповски, ако побара пауза за да се видат ставовите, што не значи дека ако не се усогласат ставовите, нема да продолжи така како што тече седницата денеска.

Според тоа јас го молам координаторот, дали во името на целата пратеничка група бара пауза, или пак само оние што се предлагачи.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине претседателе, јас го сфатив г. Илија Илоски дека побара пауза по својство на предлагач на законот. Тоа нема никаква формална допирна точка со пратеничката група, иако предлагачи на овој закон се и пошироко од пратеничката група г. Зибер и г. Гошев.

Така што Ве молам да не ме вовлекувате во процедура на предлагач на закон. Господинот Илија Илоски бара пауза како предлагач на закон кој се разгледува, не како пратеничка група. Тоа е поинаку.

Јас не знам какви се вашите деловнички обврски по вакво однесување.

САВО КЛИМОВСКИ:

При вакво одлучување вообичаено е да дадам пауза само доколку бара пратеничка група за усогласување.

Овде имаме тројца претставници.

Сега кога секој пратеник би барал пауза за усогласување?

Само како пратеничка група ако побарате, ќе можеме да ви дадеме пауза.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ако сакате, само една минута за да направиме консултација.

Господине претседателе, согласно Деловникот во својство на координатор барам 10 до 15 минути пауза, за да

направам моја консултација како координатор, со три координатори на позиционите пратенички групи.

САВО КЛИМОВСКИ:

Пауза од 15 минути. (По паузата).

Продолжуваме со работа по петтата точка од дневниот ред.

Тоа е Предлогот за донесување на Законот за акцизи, со Предлог на закон.

Јас го молам најнапред координаторот на пратеничката група на СДСМ г. Поповски, да не информира каков е исходот од барањето за прекинување на седницата.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Ние консултациите ги направивме. Врз основа на тоа, не нудиме никакви измени на законот. Не постигнавме согласност за да можеме да поднесеме измени и ве молам да го ставите на гласање, доколку нема дискусии.

САВО КЛИМОВСКИ:

Бидејќи никој друг не побара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за акцизи.

Ве молам да гласаме.

33 пратеници гласаа за, 11 воздржани и 34 пратеници гласаа против.

Констатирам дека заклучокот не е усвоен.

Минуваме на точката 6 - Предлог за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита при работа, со Предлог на закон.

Предлогот за донесување на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Ве молам кој бара збор. (Никој).

Го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок.

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за заштита при работа.

Ве молам да гласаме.

64 пратеници гласаа за, 5 воздржани и 1 против.

Констатирам дека заклучокот е

усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

64 пратеници гласаа, нема воздржани, 1 против.

Констатирам дека е усвоен Предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на законот.

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Дали некој бара збор.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Господине претседателе, почитувани пратеници, првата фаза ја усвоивме и пратеничката група гласаше, јас лично гласав за ова, бидејќи има потреба од донесување на Предлог на закон за измена и дополнување на Законот за заштита при работа.

Но, би сакал да укажам и во однос на Предлогот на закон, до претставникот на Владата. Овој е прв закон во основа кој е донесен од ова парламентарно мнозинство и од овој Парламент, а на него имаме Предлог за измена и дополнување.

Би сакал конкретно да расчистиме едно прашање, а тоа е дали се работи за грешка, или се работи за напуштање на одреден концепт кој беше заговоран од оваа Влада и од ова парламентарно мнозинство. Имено, за што се работи? Се работи за тоа што овој Парламент на 24 март 1999 година е донесен закон за изменување и дополнување на Законот за изградба на инвестициони објекти. Тогаш од страна на претставникот на Владата беше промовиран еден принцип и модел на едношалтерско работење или упростување на постапката за целосно добивање и реализирање на објектите, инвестиционите објекти. Што значеше тоа?

Тогаш ни беше објаснувано дека граѓаните на Република Македонија со добивањето на условите за градба, веднаш ќе изготват урбанистичка документација или проектна документација и целокупниот процес понатаму ќе се остварува врз основа по службена должност. Со законот за измена на Законот за изградба на инвестициони објекти, беа укинати одредби од 15 закони, меѓу кои беа укинати и одредбите од Законот за заштита при работа.

Сега дали го враќаме принципот преку овој закон и на другите закони,

бидејќи се работи за укинување на три члена, а тоа се членовите од 10 до 13 од Законот за заштита при работа. И сега со воведување на нови членови 9-а и понатаму инвеститорите кои градат со технолошки процес објекти, ќе треба повторно да ги известуваат органите дека започнуваат со градба, па кога ќе се заврши објектот да ги повикуваат со свои барања за технички прием. Тогаш ни беше објаснувано и промовиран основен принцип на оваа Влада, дека сето тоа ќе се одвива по службена должност.

Доколку се работи за грешка од страна на Владата и предлагачот во Законот за изградба на инвестициони објекти, тогаш тоа треба јасно да се каже за да го поддржиме и ние овој закон. Со тоа што, сметам дека доколку се работеше и за грешка, предлагачот и Владата требаше да интервенираат во Законот за изградба на инвестициони објекти со исправка, или поништување на тие членови. Инаку ако воспоставиме принцип на вакво враќање, јас уште еднаш напоменувам дека, на 15 закони ќе ја вратиме положбата како што беше претходно, во секој дел од заштитата и во санитарната инспекција и во сите други делови. Затоа би било добро претставникот на Владата да се произнесе, бидејќи се работи за два спротивставени принципи, за да би можеле понатаму по Предлогот да се произнесуваме како пратеници.

САВО КЛИМОВСКИ:

За збор се јави заменикот министер во Министерството за труд и социјална политика г. Ристо Ѓорѓиев.

РИСТО ЃОРЃИЕВ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, со измените на Законот за заштита при работа со ништо не се нарушува принципот на едношалтерско работење како што истакна г. пратеник, туку тие измени се однесуваат после завршувањето на сите градежни работи и при пуштање на објектот во употреба, инспекторите за заштита при работа да утврдат дали заштитните работи што биле предвидени се исполнети и може објектот да биде даден во употреба.

Значи тие измени се однесуваат за после завршувањето на објектот.

САВО КЛИМОВСКИ:

Има збор г. пратеник Александар Гештаковски.

АЛЕКСАНДАР ГЕШТАКОВСКИ:

Господине претседателе, изгледа дека не можеме да се разбереме, или јас не

бев доволно јасен.

Во Законот за заштита при работа од 1998 година, членот 12 баш ова го регулираше на адекватен начин. Членовите од 10 до 13 го регулираше потполно идентично на начинот на кој сега се предлага. Затоа јас се обравтив со прашање и барам одговор од заменикот министер, дали во Законот за изградба на инвестициони објекти е направена грешка.

Јас не сум против заштитата при работа и на објектите да се преземаат тие мерки. Ако е направена грешка, тогаш можеме да го прифатиме овој дел. Инаку точно е, одредбите на постојниот Закон кој се укина со Законот за изградба на инвестициони објекти идентично и од збор до збор ја регулира истата материја. Тука нема никаква дилема. Ги укинуваме, пред овој Парламент се наведува. Која е сега причината за повторно враќање.

Инаку не станува збор за заведување и на Парламентот и на парламентарците, ако треба, ако е толку битно, но јас укажувам целокупниот друг сегмент да не го вратиме. Јас би се обидел да цитирам, тука се во 20 закони такви одредби укинати. Тука е пред се Законот за санитарна и здравствена инспекција, во кој се укинаа одредби, исто така имаме од Законот за водите, Закон за шуми, целокупната постапка, санитарната ја укажав, потоа имаме Закон за заштита на воздухот од загадување. Да не пробиваме одреден дел на сите министерства пред овој Парламент, бидејќи ние донесуваме закон и самата постапка на Законот не е во ред, бидејќи претставниците, бидејќи немаше претставник, имаше повереници по работните тела, тие изрично укажуваа дека Владата му дала писмено обавестување на Министерството за труд. Тие не биле во тек кога се донесувал Законот за измена и дополнување на Законот за инвестициони објекти, па тогаш е направена грешка.

Инаку ако го направиме овој исклучок во пракса, тогаш ја напуштаме целата пракса која ја прифати овој Парламент, и ние тогаш се изјаснивме и за тој закон. Затоа уште еднаш потенцирам, за заменикот министер, одредбите беа идентични особено од членот 12, или од член 10, член 11, со одредбите кои ги враќаме повторно со закон.

САВО КЛИМОВСКИ:

За збор се јави г. пратеник Кирил Настески.

КИРИЛ НАСТЕСКИ:

Јас сакам да кажам во истиот контекст како што зборуваше Гештаковски. Овој Парламент донесе серија на закони, односно измени и дополнување на закони, кое што значеше скратување на постапката за добивање определена документација за изградба, за дејност и т.н.

Со тие прописи се укинаа доста членови на други прописи, што ги цитираше господинот Гештаковски, со кои што Парламентот ги прифати, со оглед на тоа што се предлагаше пред Парламентот од страна на Министерството за урбанизам и градежништво, дека со ова се овозможува скратена постапка за добивање на одредена документација за изградба и за употреба на објекти. Тоа ние го ценевме, па затоа и гласавме за тоа.

Мислам дека сега ова е враќање кон стариот систем на работа, добивме илјадници согласности и мислења од министерства, кои што ќе дојдат повторно во положба, во ситуација, еден граѓанин ако сака да добие документација треба да собира 15, 20, прилози, за да дојде до целта. Тоа сето ќе го чини време и до една година.

Сакам исто така да нагласам една работа, дека Министерството за урбанизам и градежништво издаде два правилника, во кои што се метнати сите овие работи, како да се проектираат објектите и како да се дадат во употреба објектите од различен аспект. И од здравствен аспект, и од заштита при работа, и од сите аспекти.

Според тоа, овој Предлог на закон, за измена и дополнување на заштита при работа, е во колизија со сите тие правилници, што сега се донесоа.

Според тоа, предлагам овој закон да се повлече од страна на предлагачот, да се преслушаат уште еднаш, што заправо со тоа ќе се случува, повторно ќе се доведеме во ситуација, како и претходната и ќе се јават измени на сите тие закони, кои што истовремено ги имаме и ќе се создаде хаос, во работата, особено со странките.

Значи, предлагам да се повлече законот. Не е ова злонамерно, туку е навистина, состојба која што ќе ги доведе граѓаните во некаква состојба, за која што им кажувавме дека ќе ја скратиме постапката, дека тие многу брзо ќе доаѓаат до решение, а сега повторно ќе се враќаме.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот Кирил Настески.

За збор се јави господинот пратеник Мухамед Тахири.

МУХАМЕД ТАХИРИ:

Почитуван претседателе, почитувани пратеници, овие членови и порано биле избришани од законот, поради побрзо комплетирање на документацијата. Но во практиката се покажа, дека тоа не е толку успешно, па затоа се појави потребата да се донесат овие закони.

Јас мислам дека овие закони треба да се прифатат. Тука нема ништо спорно, да се повлечат, или да не бидат прифатени. Се работи во интерес на работниците и во интерес на нивна заштита.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот пратеник Мухамед Тахири.

За збор се јави господинот пратеник Лазо Китановски.

ЛАЗО КИТАНОВСКИ:

Јас сум изненаден и моите колеги од опозицијата што се предлагаат вакви измени, кои се во спротивност воопшто со тенденцијата за која постои консензус во Република Македонија, а тоа е за ефикасна администрација и со идејата дека граѓанинот треба да биде помалку шиканиран или да биде изложен на можно шиканирање од администрацијата, некогаш можеби и уценет, ставен во понижувачка положба, за остварување на своите права, за кои придонесува преку придонесите.

Своевремено, кога се донесуваше овој закон сакавме да постигнеме неколку цели, а тоа е да граѓанинот што ги плаќа парите на државата, добие соодветна услуга од државата, тоа значи да не губи време да оди на 17 или 18 шалтери, туку за парите што ги дава државата, таа треба да му обезбеди документација, негово е само да поднесе барање, ќе се обезбеди евентуално инвеститор или инвестиција и да си го оствари своето право. Јас не велам дека сите во државата се изложени на можни, евентуално лакомости кои се на функција.

Меѓутоа, сакавме и дури и таа можност да ја избегнеме, бидејќи секогаш постои опасност ако вие зависите од некого, да може да бидете уценети на некаков начин. Мислам дека доколку се вратиме сега повторно на она што сметавме дека е спротивно на сите тенденции, кои постојат во современите администрации како јавни сервиси, се враќаме чекор назад. Место да одиме чекор напред во вкупните реформи, тоа значи во реформата на администрацијата, сега одиме чекор назад и тоа значи повторно ставање во една неповолна положба на граѓаните, кои сакаат да ги остварат своите права пред државните органи.

Мислам дека би било најдобро и за граѓаните и за предлагачот да го повлече овој закон, затоа што ако сега помине оваа измена таа по мене ќе повлече ланец од измени во многу закони и повторно министерствата ќе ја добијат една позиција која ние барем сакаме да ја избегнеме, позиција која е прејака спрема граѓанинот и го става навистина во една многу зависна положба од јавните служби во администрацијата.

Наша сугестија е навистина апелираме до сите пратеници овде, барем не се работи за никаков политички маркетинг, се работи за граѓаните, да не се враќаме на нешто назад што се покажа како неуспешно, што беше елемент на стариот систем, кој не беше доволно организиран да ги услужи граѓаните на адекватен начин. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам на господинот пратеник Лазар Китановски.

Дали уште некој бара збор?

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно - правната комисија поднесе амандмани на член 1 во новиот член 9-а, за менување на ставовите 1 и 2 став 3 и на новиот член 9-6 став 1, член 2, член 3 за менување на став 2 и за додавање нов став 3 по ставот 2 и член 4.

Пратениците Љупчо Анушев и Никола Јованов, поднесоа амандмани на член 1 во новиот член 9-а, за додавање нов став 4 по ставот 3, по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на член 1 во новиот член 9-а, за менување на ставовите 1 и 2 став 3 и на новиот член 9-6 став 1, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ПРЕТСТАВНИК НА ВЛАДАТА:

Се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 1, по новиот член 9-а, за додавање нов став 4 по ставот 3, поднесен од пратениците Љупчо Анушев и Никола Јованов.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ПРЕТСТАВНИК НА ВЛАДАТА:

Не се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Дали некој друг бара збор?

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по амандманот и амандманот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

26 пратеници гласаа за, 7 се воздржани, а 48 се против.

Констатирам дека Собранието не го усвои амандманот на член 1, по новиот член 9-а, за додавање нов став 4, по ставот 3, поднесен од пратениците Љупчо Анушев и Никола Јованов.

Отворам претрес по амандманот на член 2 поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ПРЕТСТАВНИК НА ВЛАДАТА:

Амандманот од Законодавно - правната комисија се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 3, за менување на став 2 и за додавање нов став 3, по ставот 2, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил претставникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ПРЕТСТАВНИК НА ВЛАДАТА:

Амандманот се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Отворам претрес по амандманот на член 4, поднесен од ЗПК.

Со овој амандман се согласил повереникот на Владата.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ПРЕТСТАВНИК НА ВЛАДАТА:

Се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

57 пратеници гласаа за, 4 се воздржани и 18 се против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за изменување и

дополнување на Законот за заштита при работа.

Минуваме на точката 7 - Предлог за донесување на Закон за задолжување на Република Македонија, кај Кредитната банка за обнова и развој, за реализација на проектот, за унапредување на микро - мали и средни претпријатија, со Предлог на закон.

Предлогот за донесуваше на законот, со Предлогот на законот и извештаите на работните тела на Собранието, Ви се доставени, односно поделени.

Отворам претрес по Предлогот за донесување на закон.

Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

Собранието го усвојува Предлогот за донесување на Закон за задолжување на Република Македонија, кај Кредитната банка за обнова за реализација на Проектот, за унапредување на микро, мали и средни претпријатија.

Ве молам да гласаме.

76 пратеници гласаа за, 2 се воздржани и 2 против.

Констатирам дека заклучокот е усвоен.

Дали Собранието го усвојува предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Ве молам да гласаме.

76 пратеници гласаа за, 1 е воздржан и 3 против.

Констатирам дека е усвоен предлогот на оваа седница да се претресе и Предлогот на закон.

Отворам општ претрес по Предлогот на законот.

Ве молам, дали некој бара збор?

За збор се јави господинот пратеник Никола Поповски.

НИКОЛА ПОПОВСКИ:

Господине претседател, господа пратеници, би сакал со сопственото мислење, во вид на сугестија, да кажам за овој закон.

Поддржувајќи го законот и намерите за кои тој се донесува, би сакал да укажам на следново: Во последниве денови, Министерството за финансии превзеде финансиски товар со два закона, кој ќе се движи, по наши согледувања, некаде над нивото од две ипол милијарди марки, на внатрешно ниво.

Од едно интервју на господинот гувернер на Народна банка на Македонија, во саботно издание на дневен весник, прочитавме дека вкупното надворешно задолжување на Република Македонија е во висина од една ипол милијарда марки, и заедно со овие два закона, кои што туку што ги поминавме во изминатите денови, се доближува до бројката околу шест милијарди марки, внатрешен и надворешен долг, за кој директен гарант е Република Македонија.

Би сакал да укажам на внимателноста и претпазливоста, со која, од сега натаму, заради ваквиот сплет на настани, Министерството за финансии и Владата на Република Македонија во иднина, ќе превземат активности за натамошно задолжување на Македонија, имајќи предвид и вакви цели, кои што се за инвестиции во микро, мали, средни претпријатија, заради фактот дека со овој закон, Република Македонија превземе обврска, на неповлечените средства, да плаќа 0,25% годишна камата, а имаме предвид информација што ја достави Министерството за финансии и лично министерот за финансии до овој Парламент, дека само во овој момент, за такви исти, или слични намени за развој на мали и средни претпријатија и други кредитни линии, од Светската банка кон Македонија, имаме неповлечени средства во висина од 200 милиони долари, кои не се реализираа.

Сакам да укажам на фактот дека на тие 200 милиони долари не тече каматата, меѓутоа тече каматата на неповлечените средства, која иако се движи до 1% на 200 милиони долари е голема, а сега имаме дополнителен кредит за 13 милиони германски марки, кој не е голем, меѓутоа, мислам дека цигла по цигла по нашето надворешно задолжување, превземаме обврски, кои не ги реализираме и течат каматите на неповлечените средства, а вкупниот долг и понатаму, по тој основ, може да се случи да претставува голем товар.

Не претендирајќи дека овој закон не треба да се донесе, едноставно сакам да укажам на фактот дека влегуваме во една зона на блага неизвесност, на која не мора да и кумуваме, целосно и до крај, како Влада и како Парламент, не двојам тука никого, туку мораме да бидеме поплетпазливи.

Ако во исто време имаме два милиони долари неповлечени кредитни средства, а сега дополнителен кредит од 13 милиони марки, потребни се објаснувања за ваквите настани и гласајќи за законот, сметам дека треба повнимателно да се движиме, од сега натаму, во оваа сфера.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на господинот пратеник Никола Поповски за неговите укажувања.

Молам, дали уште некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам општиот претрес.

Отворам претрес по текстот на Предлогот на законот.

Законодавно - правната комисија поднесе амандман на насловот на Предлогот на законот, по кој Владата не се произнела.

Отворам претрес по амандманот на насловот на Предлогот на законот, поднесен од Законодавно - правната комисија.

Го молам претставникот на Владата да се произнесе.

ЈОРДАН МАРКОВСКИ:

Амандманот се прифаќа.

САВО КЛИМОВСКИ:

Продолжуваме со претрес по текстот на Предлогот на законот.

Молам, дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот по текстот и Предлогот на законот го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

77 пратеници гласаа за, 3 воздржани и 2 против.

Констатирам дека Собранието го донесе Законот за задолжување на Република Македонија кај Кредитна банка за обнова и развој, од Сојузна Република Германија, за реализација на проектот за унапредување на микро, мали и средни претпријатија.

Минуваме на точката 8 - Предлог за донесување на законот за изменување и дополнување на Законот за стечај.

Предлогот за донесување на законот, извештаите на работните тела на Собранието, ви се поделени, односно доставени.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор?

За збор се јави заменикот министер за правда господинот Зоран Стојанчич.

ЗОРАН СТОЈАНЧИЧ:

Почитуван претседателе, дами и господа пратеници, бидејќи се работи за прва фаза од донесувањето на Предлог на закон за измени и дополнувања на Законот за стечај, ќе дадам кратко образложение во врска со овој закон.

Законот за стечај е донесен на 22.10.1997 година, а неговата примена

отпочна на 6.05.1998 година.

Самото донесување на Законот беше наметнато од пазарен модел на стопанисување, создавање на услови приватната сопственост да стане доминантна и од донесувањето на Законот за трговски друштва.

Иако самиот закон е компатибилен, со соодветни законски решенија на Европската унија, досегашната негова имплементација во практиката укажа на повеќе недоследности.

Прво, во врска со поднесување на предлози, од страна на доверители, кои иако како средства за наплата на побарувања, беа многу малку понудувани, исто така предлозите кои беа поднесувани од инсолвентни должници, исто така беа многу малку користени.

Самите измени и дополнувања на Законот, се однесуваат токму на поднесување на предлози за отворање на стечајна постапка од инсолвентни должници. Со што ќе се постигне преку стечаен план, да се ревитализираат заробените инвестиции, во исто време, да се разрешат должничко доверителските односи.

Покрај овие пречки, Законот има и повеќе други цели, преку проширување на овластувањата на стечајниот управител, да се зголеми стечајната маса, да се подобри улогата на доверителите, потоа да се конкретизира начелото на итноста, социјалниот план побрзо да се донесе и да се развие институтот на стечаен план и продолжување на деловен потфат.

Накратко би ги образложил овие причини. Во однос на почетокот на стечајна постапка, со самото тоа и причини за нејзино остварување, презадолженоста како причина за донесување на овој закон и изоставениот закон, а се воведува поим на неспособност за плаќање, како причина за неможност на должникот да ги намира своите доспелани парични обврзници.

Потоа начелото на итноста, треба да се истакнат членовите 4, 19 и 38 од Предлогот за измени и дополнувања на Законот, во членот 4 приговорот се скратува рокот и сега приговорот се поднесува во рок од 8 дена од денот на приемот на решението.

Во член 19, се забрзува испитното рочиште, што е исто така многу важно, и во член 38 се скратува досегашниот рок од 30 дена, кога побарувањето било оспорено на 8 дена по приемот на решението.

Во однос на стечајниот управник, кој како орган во стечајната постапка има доминантна улога, се дефинира условот кој

треба да го исполни стечајниот управник за да може, а тој услов е претходно да биде регистриран како трговец -поединец кај надлежниот суд.

Во однос на положбата на вработените, исто така многу значаен сегмент во однос на донесување на социјален план, како приоритет се наметнува потребата да се задржат сите вработени во трговското друштво.

Понатаму една од најважните предложени измени, е продолжување на должникот - деловен потфат. Значи, стечајниот управител да може, ако оцени, дека треба да се одобри кредит да го продолжи деловниот потфат на односното трговско претпријатие.

Во однос на реализација на стечаен план, се овозможува за време додека се спроведува стечаен план за вработените од стечајниот должник, да се плаќаат придонеси само за здравствено, пензиско и инвалидско осигурување, а персоналниот данок да се намали за 50%.

Во оваа фаза би имал само толку во однос на образложение на законот. Благодарам.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на заменикот министер за правда за дадените образложенија, во врска со оваа фаза од донесувањето на законот за изменување и дополнување на Законот за стечај.

Дали некој друг бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот и на Собранието му предлагам да го усвои следниот заклучок:

1. Собранието на Република Македонија го усвојува Предлогот за донесување на закон за изменување и дополнување на Законот за стечај.

2. Владата на Република Македонија ќе изготви и на Собранието ќе му достави Предлог на закон, при што ќе ги има предвид мислењата и укажувањата содржани во извештаите на работните тела, како и укажувањето од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија.

3. Овој заклучок заедно со извештаите на работните тела, како и укажувањето од расправата на седницата на Собранието на Република Македонија да се достави до Владата на РМ и Министерството за правда.

Предложениот заклучок го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

72 пратеници гласаа за, 6 воздржани

и 2 против.

Констатирам дека Собранието го усвои предложениот заклучок.

Минуваме на 17-та точка - Предлог на Одлука за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на 2000 години од Христијанството.

Предлогот на Одлуката и дописот на Комисијата за прашања на изборите и именувањата Ви се поделени.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор?

За збор се јави г-динот пратеник Мерсел Биљали.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Г-дине претседателе, дами и господа пратеници, моето мислење е дека сепак би требало да се расправа за оваа точка, од причина што сум убеден дека се повеќе од потребни дополнителни дообјаснувања првенствено правни од овој сегмент, а и политички, финансиски, материјални, па на крајот и целта на формирање, односно донесување на таква одлука за формирање одбори.

Од правен сегмент, мислам дека до крај би требало да се расчисти уставната определба која е многу децидна, односно предвидува дека верските заедници и другите религиозни групи се одвоени од државата и тие се самостојни и така дејствуваат во рамките на законот. Секој во секоја држава, каде функционира правната држава, односно со претпоставка Уставниот суд правно да резонира, да не резонира политички, односно под влијание на емоции, веројатно таква наша одлука донесена од страна на Собранието ќе ја поништеше.

Вториот сегмент од правниот аспект е следното:

Уставно право е на секој граѓанин да верува, односно како право на негово лично право на вероисповест. Тоа значи дека секој граѓанин може да верува на било која од религиите, може воопшто да не верува, да биде атеист, или да верува на некои секти. Тоа е негово лично право.

Меѓутоа, сепак тука донесуваме одлука за формирање на Одбор, кој веројатно ќе работи во правец на тоа како треба да се трошат одделни пари кои се собираат од граѓаните, а тука се убедивме, сведоци сме колку долго дискутиравме врз основа на тоа како се собираат парите од страна на граѓаните за да се полни Буџетот, а премалку дискутираме како се трошат тие пари, еве сега прилика да расправаме и како се трошат тие пари.

Значи, тие граѓани можат да бидат религиозни, можат припаѓаат на една или друга вера или секта, а нивно право е и да не веруваат, меѓутоа учествуваат за полнење на Буџетот и имаат право да се интересираат како се трошат нивните пари.

Затоа мислам дека, ние воопшто немаме право да донесуваме таква одлука, со која ќе се одбележи еден верски празник, односно во еден случај кој има верско обележје со буџетски пари или со државни пари или со пари на граѓаните. Кажав дека тие пари се од сите граѓани кои припаѓаат на одделни или различни структури.

Мислам дека е по оправдано да резонираме во правец на реалната материјална состојба и социјалната која постои и што ја имаме во државата, мора да се согласиме дека реално стандардот на нашите граѓани, за жал, е мизерен, на мизерно ниво и не сум сигурен дека се толку заинтересирани за еден таков луксуз, по некои претпоставки за таква акција на одбележување за кое би се потрошиле можеби десетина милиони ДМ, за да се изгради некој грандиозен објект, крст и т.н.

Јас не сум сигурен дека ова би го поддржале мнозинството граѓани на Република Македонија. Тоа право си го имаат верските организации и ние можеме само морална поддршка да им дадеме и веројатно не би требало да се мешаме повеќе. Граѓаните реално бараат повисок животен стандард, тие бараат да имаат реална можност да ги школуваат нивните деца, да ги уживаат плодовите од културата и на крајот да можат хумано да живеат.

Мое убедување е дека сепак, би сакал да не сум во право, меѓутоа мислам дека ова тука се предлага од маркентиншки причини за компензација на тоа што некогаш било ветено, а за жал не може да се исполни.

Друга димензија, според мое убедување, е политичката димензија на ова прашање. Мораме да бидеме свесни дека живееме во една чувствителна средина, политички чувствителна средина. За жал тоа е така и кога велам за жал, секако би требало да имаме почит кон таква структура, иако тоа не значи дека треба да бидеме индиферентни кон такво колективно резонирање.

Напротив, треба да настојваме да се измени тоа убедување, меѓутоа треба да се почитува стандардното мислење кое постои кај нас. На нашава политика сепак би требало да се даде поголема доза на опортунитет и реалност и затоа предлагам да се симне оваа точка од дневниот ред, за една од наредните седници да имаме по опширна информација, прво колку пари ќе се трошат и кои работи

односно дејности ќе ги презема овој одбор.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Мерсел Биљали за учество во расправата по оваа точка.

За збор се јави г-динот Ѓорѓи Котевски.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Почитуван претседател, почитувани дами и господа, крајностите мислам дека не вродуваат со плод и треба да се воздржиме од било какви коментари и паушални оценки за одредени состојби на светската цивилизација, како што е Христијанството. Тоа е една општа придобивка за целата цивилизација на земјината топка, тие кодекси и морални вредности, ако сакате и филозовски димензии од нивното создавање до денес, имаат трајни корени и трајно се почитуваат во светската цивилизација, вклучително и тука во Македонија и мислам дека со ништо не се нарушува избирањето на еден одбор кој ќе ја одбележи оваа 2000 годишнина.

Со тоа, ние ќе дадеме еден скроман придонес на таа сеопшта цивилизација, на тој придонес што го дало христијанското учење, тие кодекси на однесување и ние ќе си ги пуштиме нозете толку колку што е чергата. Во никој случај со ова одбележување не треба ниту да се претера и како што некои еве зборуваат дека станува збор за такви димензии и мислам дека тука треба да го исклучиме политичкото, бидејќи станува збор за еден културен настан, кој ја задолжил светската цивилизација со одредени вредности, кои треба да ги негуваме, да ги почитуваме, бидејќи станале наш живот и наше опстојување.

Мислам дека треба овој одбор да го избереме, а за другите работи ќе се договараме.

Нормално, економската состојба во Македонија не е таква и ние ќе се однесуваме така како што треба да се однесуваме, домаќински.

САВО КЛИМОВСКИ:

Благодарам за учество во расправата на г-динот Ѓорѓи Котевски.

Мерсел Биљали повторно се јави, веројатно за реплика.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Немам намера да реплицирам, туку да дообјаснам, мислам дека сум погрешно сфатен од г-динот Котевски.

Ние мораме да поаѓаме од една реалност, односно мораме пред се да го почитуваме нашиот правен поредок, Уставот,

законите и т.н.

Мислам дека Уставот е многу јасен и во тој правец не сакам повторно да дадам коментар на тоа. Ова што беше кажано не можам да го квалификувам поинаку, освен како емотивно реагирање и веројатно целта самиот ја знае, знае зошто така мисли. Едно е реално, повеќе посилни држави кои би требало да се сметаат за центар на христијанството, мислам дека немаат преземено одделни акции од грандиозен карактер, како што е прашањето да се изгради еден огромен крст 200 метри висок. Значи само некој во Македонија мисли да го изгради и мисли дека е рационално тоа да се направи. Нека ми одговори, еве г-динот Котевски, дека тоа е рационално. Значи од сите христијански држави само Македонија би требало да изгради таков крст и тоа е вред.

Јас не предлагав да се симне од дневниот ред засекогаш, туку на една од наредните седници да може на Собранието да се има право да се добијат дополнителни информации, колку пари треба да се потрошат и што ќе се направи со тие пари, за да може да се гласа.

Тоа е право и обврска на пратениците на Собранието.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Мерсел Биљали.

Веројатно г-динот Ѓорѓи Котевски реплика бара.

ЃОРЃИ КОТЕВСКИ:

Бидејќи ме прозва почитуваниот г-дин Биљали, со искрена намера сакам да му укажам дека, никаква противуставна определба во овој одбор што ќе се формира за одбележување на 2000 годишнината од појавата на Христијанството. Ние во оваа држава и општо како институции на државата, има многу области во кои се вклучуваме како Собрание и ги одбележуваме.

Ние добро знаеме дека црквата и верските заедници се разграничени со Уставот и поделени, мислам не се мешаат во државата. Меѓутоа, овде станува збор за такви културни настани кои навистина ја задолжиле нашата цивилизација. Да не зборувам и да не елаборирам зошто и ние треба да се вклучиме во ваквото одбележување, бидејќи Апостол Павле поминал првенствено тука за да го прошири ова христијанско учење или не мора да го сфатиме како христијанско учење, туку како една филозофска димензија, како една филозофија на однесување на луѓето, кодекс во животот. И тоа е добро, и тоа е културно.

Нам на пример не ни пречи една Мајка Тереза на која и направивме споменик среде Скопје. Дај Боже такви луѓе да се раѓаат и да не спојуваат, да бидат мост на спојување, не на разделби.

Дури, ако сакате, г-дине Биљали, десетте божји заповести што ги има во христијанството, важат како кодекс на однесување секаде во светот, без разлика дали се тоа муслимани, дали се православни католици, протестанти и т.н. Тие се сеопшти вредности, темели на оваа цивилизација и ние тоа треба да го почитуваме. Тука немам никаква задна намера, според она што јас го знам и според она што веќе го имам консултирано.

Благодарам и мислам дека треба да преминеме на гласање и да го формираме овој одбор.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Котевски.

Повторно се јави г-динот Мерсел Биљали.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Навистина сум среќен што г-динот Котевски има толку многу широко познавање околу веронауката и јас му давам почит.

Меѓутоа, проблемот не е за или против, проблемот е што ова Собрание има право да добие дополнителни информации за дејноста на оваа структура, што ќе ја избереме тука и средствата што ќе се трошат. Тоа е целта.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Мерсел Биљали.

За збор се јави г-динот Илија Прангоски.

ИЛИЈА ПРАНГОСКИ:

Почитуван г-дине претседателе, колеги пратеници, без намера да бидам сфатен дека сакам да суспендирам дискусији, никако не ми е тоа намера, но мислам дека доволно е кажано и воопшто не мислам дека има потреба повеќе да се дискутира по оваа точка.

Предлагам да преминеме на гласање.

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Илија Прангоски.

Дали уште некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој друг не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме. (По гласањето).

67 пратеници гласаа за, 3 пратеници се воздржани и 12 пратеници се против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на претседател и на членови на Одборот за одбележување на 2000 годишнината од Христијанството.

Минуваме на точката 18 - Предлог на Одлука за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на почетокот на третиот милениум.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на Одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

71 пратеник гласаа за, 3 воздржани и 3 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на почетокот на третиот милениум.

Минуваме на точката 19 - Предлог на Одлука за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на 90 години од раѓањето на мајка Тереза (26 август 1910 година).

Предлогот на Одлука и дописот од Комисијата за прашање на изборите и именувањата ви се поделени.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на Одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

78 пратеници гласаа за, 3 воздржани и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на 90 години од раѓањето на мајка Тереза (26 август 1910 година).

Минуваме на точката 20 - Предлог на Одлука за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на 10 години од првите повеќепартиски избори (11 ноември 1990 година).

Предлогот на Одлуката и дописот на Комисијата за прашања на изборите и именувањата ви се поделени.

Отворам претрес. Дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на Одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

69 пратеници гласаа за, 3 воздржани и 2 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на претседател и членови на Одборот за одбележување на 10 години од првите повеќепартиски избори (11 ноември 1990 година).

Минуваме на точката 21 - Предлог на Одлука за избор на членови на Управниот одбор на Здравствената работна организација - Градска општа болница "Моша Пијаде" - Скопје.

Предлогот на Одлуката ви е поделен.

Отворам претрес. Дали некој бара збор?

За збор се јави господинот пратеник процедурално Чедомир Краљевски.

ЧЕДОМИР КРАЉЕВСКИ:

Господине претседателе, колеги пратеници, во предлогот што Комисијата го предложи на Парламентот за Градската општа болница - Скопје за Управниот одбор направена е грешка, па ако може оваа точка да се префрли да биде последна, за да во меѓувреме ја исправиме грешката.

Материјалот ќе се подели на пратениците. Сме предложили лице кое е вработено внатре.

САВО КЛИМОВСКИ:

Во тој случај ќе ја одложиме точката на крај да ја разгледуваме, и онака имаме други точки, да се изврши измената.

Ќе поминеме на 22 точка, а во меѓувреме Комисијата нека изврши измени и дополнувања.

Минуваме на 22 точка, Предлог на Одлука за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација - Медицински центар - "Кавадарци" - Кавадарци.

Предлогот на Одлуката и дописот на Комисијата за прашања на изборите и именувањата ви се поделени.

Отворам претрес. Молам, кој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот на одлуката го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

68 пратеници гласаа за, 3 воздржани

и 1 против.

Констатирам дека Собранието ја донесе Одлуката за избор на членови на Управниот одбор на Јавната здравствена организација - Медицински центар - "Кавадарци" - Кавадарци.

Минуваме на 23 точка, Предлог на Одлука за именување републички советници на Собранието на Република Македонија.

Предлогот на одлуката ви е поделен.

Отворам претрес. Молам, дали некој бара збор? (Никој).

Бидејќи никој не бара збор, го заклучувам претресот.

Предлогот Никола Тодоровски да биде именува за републички советник на Собранието на Република Македонија, го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

71 пратеник гласаа за, 6 воздржани и 2 против.

Констатирам дека Никола Тодоровски е именуван за републички советник на Собранието на Република Македонија.

Предлогот Вејсел Вејсели да биде именуван за републички советник на Собранието на Република Македонија, го ставам на гласање.

Ве молам да гласаме.

56 пратеници гласаа за, 13 воздржани и 6 против.

Констатирам дека Вејсел Вејсели е именуван за републички советник на Собранието на Република Македонија.

Минуваме на точка 24 - Информација за програмската ориентација на МРТ со посебен осврт на застапеноста на програмите на јазиците на националностите.

Господинот Мерсел Биљали побара збор.

МЕРСЕЛ БИЉАЛИ:

Уште од 12,00 часот побарав од господинот потпретседател да ги ангажира службите да повика претставник од Македонската радио-телевизија, како подготвувач на информацијата. Не знам зошто човекот не е дојден, а биран е од ова Собрание.

Јас лично имам убедување дека ќе покренам интерпелација по него.

САВО КЛИМОВСКИ:

Мислам дека господинот пратеник Мерсел Биљали принципиелно има право, во смисла на тоа дека треба да има претставник на предлагачот на информацијата или било кој друг текст.

Затоа господа пратеници, малку сме заморени, денеска би предложил да прекинеме со расправата, да се договориме, да продолжиме утре во 11 часот оти имаме две големи информации по кои што треба да расправаме и еден законски текст, кој го одложивме за на крај, заедно со измените и дополнувањата на оваа одлука.

Според тоа, еве претставници од пратеничката група на СДСМ предлагаат утрешната седница да ја завршиме во 16,00 часот.

Истовремено сакам да ви кажам дека седницата ви беше закажана за пратенички прашања.

Ќе ве молам, господинот премиер ме замоли (ние меѓу себе не се почитуваме) ако мене сте ме избрале да ме слушате овде, па слушајте ме за да видите што обврски имате.

Господинот премиер ме замоли, со оглед на неговите обврски утре со Синдикатот и со неколку министри што ќе присуствуваат, ако е можно точката на дневен ред Пратенички прашања да ја одложиме за петок во 11,00 часот, со тоа што првите три часа тој е подготвен да одговара на пратенички прашања што ќе му бидат упатени само нему, а останатиот дел и на другите министри.

Според тоа, точката за пратенички прашања ќе ја одложиме за во петок во 11,00 часот, а утре во 11,00 часот ќе продолжиме да ги довршиме овие неколку точки.

Ве молам притиснете сега да видиме кои сме присутни на крајот на седницата.

Вклучете го системот за гласање.

(Вкупно 94 пратеника).

(Седницата прекина со работа во 17,20 часот).